Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού

Τα απίθανα μολύβια

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	**Ευάγγελος Ιντζίδης,** *Εκπαιδευτικός* **Αθανάσιος Παπαδόπουλος,** *Εκπαιδευτικός* **Αριστοτέλης Σιούτης,** *Εκπαιδευτικός* **Αικατερίνη Τικτοπούλου,** *Εκπαιδευτικός*
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	**Αθανάσιος Τριλιανός,** *Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών* **Μαρία Καπετανίδου,** *Σχολική Σύμβουλος* **Μιχαήλ Αργύρης,** *Εκπαιδευτικός*
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	**Χρήστος Δήμος,** *Σκιτσογράφος-Εικονογράφος*
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	**Βουβονίκος Βασίλειος,** *Φιλόλογος*
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	**Πέτρος Μπερερής,** *Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου* **Χρήστος Παπαρίζος,** *Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου*
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	**Σταθοπούλου Αλεξάνδρα,** *Εκπαιδευτικός*
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.

Γ' Κ.Π.Σ. / **ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ** / **Ενέργεια 2.2.1** / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗΣ

Η επανέκδοση του παρόντος βιβλίου πραγματοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων «Διόφαντος» μέσω ψηφιακής μακέτας, η οποία δημιουργήθηκε με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ / ΕΠ «Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση» / Πράξη «ΣΤΗΡΙΖΩ».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επενδύση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΣΠΑ 2007-2013
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Οι διορθώσεις πραγματοποιήθηκαν κατόπιν έγκρισης του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ευάγγελος Ιντζίδης **Αθανάσιος Παπαδόπουλος** **Αριστοτέλης Σιούτης** **Αικατερίνη Τικτοπούλου**

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Η συγγραφή και η επιστημονική επιμέλεια του βιβλίου πραγματοποιήθηκε
υπό την αιγίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού

Τα απίθανα μολύβια

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Περιεχόμενα

Πολιτείες ντυμένες στα λευκά
1. Η πόλη χάθηκε στο χιόνι....8
2. Η πόλη χάθηκε στο χιόνι (συνέχεια)....11
3. Τόσο χιόνι δεν ξανάγινε!....15
Λεξιλόγιο....18

Ιστορίες του χειμώνα
1. Ο χιονάνθρωπος και το κορίτσι....20
2. Κάτω απ' το χιόνι....25
3. Ο εγωιστής Γίγαντας....27
Λεξιλόγιο....32

Έλα στην παρέα μας!
1. Αξέχαστα γενέθλια....34
2. Μικρομαγειρέματα....39
3. Φτιάχνουμε προσκλήσεις....43
4. Από το ημερολόγιο του Ελτόν....46
5. Το χαρούμενο λιβάδι....49
Λεξιλόγιο....53

Άνθρωποι και μηχανές
1. Φτιάξε μου έναν σιδερένιο άνθρωπο....56
2. Μηχανές του μέλλοντος....60
3. Το ηλιακό λεωφορείο....64
4. Στο Αττικό Μετρό....66
Λεξιλόγιο....71

Γιορτάζω και θυμάμαι
1. Να 'μουν του στάβλου έν' άχυρο....74
2. Να τα πούμε;....75
3. Αποκριές....77
4. Η καταστροφή των Ψαρών....78
5. Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου....80

Η γραμματική μου....81

Ο εγωιστής Γίγαντας (συνέχεια)....86

Πολιτείες ντυμένες στα λευκά

1 Η πόλη χάθηκε στο χιόνι

2 Η πόλη χάθηκε στο χιόνι (συνέχεια)

3 Τόσο χιόνι δεν ξανάγινε!

Ο καιρός αλλάζει. Τα δελτία ειδήσεων προειδοποιούν για κακοκαιρία. Πόλεις και χωριά ντύνονται στα λευκά.

Η πόλη χάθηκε στο χιόνι

Το πρωί εκείνο τον ξύπνησε η σιωπή. Ο Μαρκοβάλντο σηκώθηκε από το κρεβάτι του νιώθοντας κάτι παράξενο στον αέρα. Δεν καταλάβαινε τι ώρα ήταν. Το φως που περνούσε από τις περσίδες των παραθυρόφυλλων ήταν εντελώς διαφορετικό από οποιαδήποτε άλλη ώρα της ημέρας ή της νύχτας. Άνοιξε το παράθυρο. Η πόλη είχε χαθεί, είχε αντικατασταθεί από ένα λευκό χαρτί. Ζαρώνοντας τα μάτια, διέκρινε μες στην ασπράδα μερικές αχνές γραμμές στη θέση της εικόνας που συνήθως έβλεπε. Τα παράθυρα, οι στέγες και οι κολόνες του δρόμου ήταν εκεί, αλλά είχαν σκεπαστεί από το χιόνι που είχε πέσει τη νύχτα. [...]

Πήγε στη δουλειά με τα πόδια. Τα τραμ είχαν ακινητοποιηθεί εξαιτίας του χιονιού. Καθώς περπατούσε και άνοιγε ο ίδιος τον δρόμο του, ένιωθε πιο ελεύθερος παρά ποτέ. Στους δρόμους της πόλης δεν υπήρχε πια διαφορά ανάμεσα στο πεζοδρόμιο και στο οδόστρωμα. Τα αυτοκίνητα δεν μπορούσαν να περάσουν. Ο Μαρκοβάλντο, παρόλο που σε κάθε του βήμα βούλιαζε στο χιόνι ως τα μισά της γάμπας και το ένιωθε να του μουσκεύει τις κάλτσες, είχε γίνει δεξιοτέχνης στο να περπατάει στη μέση του δρόμου, να ποδοπατάει τις πρασιές, να προχωρεί με ζικ ζακ.

Οι δρόμοι και οι λεωφόροι ανοίγονταν έρημοι και απέραντοι σαν ολοκάθαρα περάσματα ανάμεσα στους βράχους των βουνών. Ποιος ξέρει αν η πόλη είχε μείνει ίδια κάτω από τον μανδύα που την έκρυψε ή αν μια άλλη πόλη είχε πάρει τη θέση της; Ποιος ξέρει αν κάτω από εκείνα τα άσπρα βουναλάκια υπήρχαν ακόμη τα περίπτερα, οι στάσεις του τραμ ή αν δεν ήταν παρά μόνο σωροί από χιόνι;

Καθώς ο Μαρκοβάλντο περπατούσε, ονειρευόταν ότι είχε χαθεί σε μια διαφορετική πόλη.

Όμως τα βήματά του τον οδήγησαν ίσια στο μέρος όπου δούλευε κάθε μέρα, στη συνηθισμένη αποθήκη.

Μόλις ο αχθοφόρος έφτασε στο κατώφλι, ένιωσε έκπληξη που ξαναβρέθηκε ανάμεσα στους ίδιους πάντα τοίχους, λες και η αλλαγή, που είχε σβήσει τον έξω κόσμο, είχε αφήσει μόνο την επιχείρησή του. Εκεί καθόταν και τον περίμενε ένα φτυάρι πιο ψηλό από το μπόι του. Ο αρχιαποθηκάριος, ο κύριος Βιλιτζέλμο, του το έδωσε και είπε:

- Ο καθαρισμός του πεζοδρομίου μπροστά στην εταιρεία είναι δική μας δουλειά, δηλαδή δική σου.

Ο Μαρκοβάλντο αγκάλιασε το φτυάρι και γύρισε να βγει έξω. Το φτυάρισμα του χιονιού δεν είναι παιχνίδι, ιδίως για όποιον δουλεύει με αδειανό στομάχι. Όμως ο Μαρκοβάλντο ένιωθε ότι το χιόνι ήταν φίλος του και στρώθηκε πρόθυμα στη δουλειά πετώντας μεγάλες φτυαριές χιόνι από το πεζοδρόμιο στη μέση του δρόμου.

(συνεχίζεται)

Ίταλο Καλβίνο

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1. Μαρκοβάλντο κινείται σε μια πόλη που έχει αλλάξει. Ποια ήταν η αιτία αυτής της αλλαγής;
2. Να υπογραμμίσεις τις προτάσεις που σου μιλούν για τη μεταμόρφωση της πόλης.
3. Πώς ήταν συνήθως η πόλη, όπου ζούσε ο ήρωάς μας, πριν χιονίσει;

Παρατηρώ και μαθαίνω

Ο Μαρκοβάλντο **πήγε** στη δουλειά με τα πόδια.
Τα τραμ **είχαν ακινητοποιηθεί** εξαιτίας του χιονιού.
Καθώς **περπατούσε**, σε κάθε του βήμα **βούλιαζε** στο χιόνι.

Τα ρήματα των παραπάνω προτάσεων μας λένε τι έγινε στο **παρελθόν**.

Παρελθόν;
Τι σημαίνει αυτό;

Πρόσεξε! Αν κάτι γίνεται τώρα, λέμε ότι συμβαίνει στο **παρόν**. Ό,τι έχει γίνει πριν, λέμε πως είναι **παρελθόν**. Π.χ. τώρα σου μιλάω (παρόν), ενώ χθες μιλήσαμε στο τηλέφωνο (παρελθόν).

Ευτυχώς όλα αυτά είναι πια παρελθόν!

Το θυμάμαι. Χθες δεν ήρθα στο σχολείο γιατί ήμουν άρρωστος.

Παίζω με τις λέξεις

4 Συζητήστε στην τάξη τη σημασία των παρακάτω λέξεων και αντιστοίχισέ τες με τις εικόνες:

περσίδες πρασιά αχθοφόρος

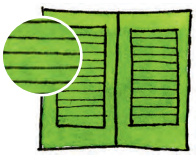

5 Βρες τη λέξη «πρόθυμος» στο λεξικό και γράψε:

α. τη σημασία της λέξης:.....

β. μια αντίθετη λέξη:.....

Γράφω σωστά

6 Το χιόνι σκέπασε ακόμη και τα γράμματα των λέξεων. Μπορείς να τα αποκαλύψεις;

Στους δρόμους τ_ ς πόλ_ς δεν _πήρχε π_α διαφορά ανάμεσα στο πεζοδρόμ_ο και στο οδόστρωμα.

η οδός, το _δ_στρωμα, ο δρ_μ_ς, το πεζοδρ_μι_, η λε_φόρ_ς

Η πόλη χάθηκε στο χιόνι (συνέχεια)

Ο Μαρκοβάλντο είχε ήδη στρίψει στη γωνία και φτυάριζε στην αυλή. Τα παιδιά της αυλής είχαν φτιάξει έναν χιονάνθρωπο.

- Του λείπει μια μύτη! είπε ένα τους.

- Τι να του βάλουμε; Ένα καρότο! Και έτρεξε το καθένα στην κουζίνα του να μαζέψει ζαρζαβατικά*.

Ο Μαρκοβάλντο κοίταζε τον χιονάνθρωπο. «Να, κάτω από το χιόνι δε φαίνεται τι είναι από χιόνι και τι είναι απλώς θαμμένο μέσα του».

Απορροφημένος στις σκέψεις του, δεν πρόσεξε ότι δύο άντρες πάνω στη σκεπή τού φώναζαν:

-Έι, κύριος, φύγε λίγο αποκεί!

Ήταν εκείνοι που καθάριζαν το χιόνι από τα κεραμίδια. Και ξαφνικά μια μεγάλη ποσότητα χιονιού έπεσε ακριβώς επάνω του.

Τα παιδιά ξαναγύρισαν με τα λάφυρά* τους σε καρότα.

- Α! κάποιος έφτιαξε ακόμα έναν χιονάνθρωπο!

Στη μέση της αυλής υπήρχαν δύο ίδια ομοιώματα πλάι πλάι.

- Να βάλουμε μύτη και στους δύο! και βύθισαν δύο καρότα στα κεφάλια των δύο χιονανθρώπων. Ο Μαρκοβάλντο, περισσότερο πεθαμένος παρά ζωντανός, ένιωσε την τροφή να του 'ρχεται μέσα από το περίβλημα* του χιονιού που τον είχε θάψει και καταψύξει. Και μάσησε.

- Μαμά μου! Χάθηκε το καρότο!

Τα παιδιά είχαν κατατρομοκρατηθεί. Το πιο τολμηρό δε λιγοψύχησε*. Είχε μια ανταλλακτική μύτη, μια πιπεριά και την έβαλε στον χιονάνθρωπο. Ο χιονάνθρωπος και πάλι την καταβρόχθισε.

Τότε δοκίμασαν να του βάλουν ένα κομματάκι κάρβουνο, από εκείνα που μοιάζουν με ραβδάκια, για μύτη. Ο Μαρκοβάλντο το έφτυσε με όλη του τη δύναμη.

---

* **ζαρζαβατικά**: λαχανικά

* **λάφυρα**: αντικείμενα που έχουν αρπαχθεί

* **περίβλημα**: προστατευτικό κάλυμμα

* **λιγοψύχησε**: δείλιασε

- Βοήθεια! Είναι ζωντανός! Είναι ζωντανός!
Τα παιδιά το έβαλαν στα πόδια.

Σε μια γωνιά της αυλής υπήρχε μια σχάρα απ' όπου έβγαινε ένα σύννεφο ζέστης. Ο Μαρκοβάλντο, με το βαρύ βήμα του χιονάνθρωπου, πήγε και στάθηκε εκεί. Το χιόνι έλιωσε πάνω του, κύλησε ρυάκια στα ρούχα του. Εμφανίστηκε ένας Μαρκοβάλντο με μια μύτη πρησμένη και βουλωμένη από το κρυολόγημα.

Πήρε το φτυάρι του, περισσότερο για να ζεσταθεί, και βάλθηκε να δουλεύει στην αυλή. Είχε ένα φτέρνισμα που στεκόταν στην κορυφή της μύτης, στεκόταν εκεί και δεν έλεγε να βγει έξω. Ο Μαρκοβάλντο φτυάριζε με τα μάτια μισόκλειστα και με το φτέρνισμα κουρνιασμένο στην κορυφή της μύτης του. Και ξαφνικά το «Αααααψιού...» ακούστηκε σχεδόν σαν βροντή. Το ρεύμα του αέρα τίναξε τον Μαρκοβάλντο πάνω στον τοίχο...

Όταν ο Μαρκοβάλντο άνοιξε τα μάτια του μετά τη λιποθυμία του, η αυλή ήταν εντελώς καθαρή, δίχως μια νιφάδα χιόνι. Στα μάτια του ξαναεμφανίστηκε η αυλή που ήξερε, με τους γκρίζους τοίχους, τα κιβώτια στην αποθήκη, τα πράγματα που έβλεπε κάθε μέρα.

Ίταλο Καλβίνο, *Μαρκοβάλντο ή Οι εποχές στην πόλη*,
μτφρ. Έφη Καλλιφατίδη, εκδ. Καστανιώτη (με αλλαγές)

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1 Διάβασε τη συνέχεια της ιστορίας που έγραψες στο τετράδιό σου. Συζήτησε με την ομάδα σου πού διαφέρει η δική σου συνέχεια από την εξέλιξη της ιστορίας του συγγραφέα.

2 Ποια είναι τα πρόσωπα που συμμετέχουν στη συνέχεια της ιστορίας όπως την έγραψε ο Ίταλο Καλβίνο;

3 Ποια γεγονότα νομίζεις ότι κάνουν ενδιαφέρουσα την ιστορία;

4 Τι συνέβη στο τέλος της ιστορίας;

Παρατηρώ και μαθαίνω

Ο Μαρκοβάλντο **κοίταζε** τον χιονάνθρωπο... Και ξαφνικά μια μεγάλη ποσότητα χιονιού **έπεσε** ακριβώς επάνω του.

* **κουρνιασμένο**: κρυμμένο

Το χιόνι **έπεσε** επάνω στον Μαρκοβάλντο. Το ρήμα «έπεσε» μας λέει **τι συνέβη** στον Μαρκοβάλντο.

Τα ρήματα που μας δείχνουν **τι έγινε στο παρελθόν** λέμε ότι είναι σε χρόνο **Αόριστο.**

Και το ρήμα «κοίταζε» αναφέρεται στο παρελθόν. Μας δείχνει όμως **τι γινόταν** πριν πέσει το χιόνι στον Μαρκοβάλντο.

Τα ρήματα που μας δείχνουν **τι γινόταν στο παρελθόν** λέμε ότι είναι σε χρόνο **Παρατατικό.**

Χρόνοι του ρήματος

Ενεστώτας:	Τι γίνεται τώρα.	(π.χ. παίζω)
Παρατατικός:	Τι γινόταν στο παρελθόν.	(π.χ. έπαιζα)
Αόριστος:	Τι έγινε στο παρελθόν.	(π.χ. έπαιξα)

Το ρήμα παίζω

Ενεστώτας		Παρατατικός	Αόριστος
Ενικός αριθμός			
εγώ	**παίζ** -ω	**έπαιζ** -α	**έπαιξ** -α
εσύ	**παίζ** -εις	**έπαιζ** -ες	**έπαιξ** -ες
αυτός -ή -ό	**παίζ** -ει	**έπαιζ** -ε	**έπαιξ** -ε
Πληθυντικός αριθμός			
εμείς	**παίζ** -ουμε	**παίζ** -αμε	**παίξ** -αμε
εσείς	**παίζ** -ετε	**παίζ** -ατε	**παίξ** -ατε
αυτοί -ές -ά	**παίζ** -ουν(ε)	**έπαιζ** -αν / **παίζ** -ανε	**έπαιξ** -αν / **παίξ** -ανε

Παίζω με τις λέξεις

5 Φτιάξε λέξεις από χιόνι!

χιόνι
- άνθρωπος = χιονάνθρωπος
- θύελλα = ...
- νερό = ...
- πόλεμος = ...
- μπάλα = ...

6 Σε συνεργασία με τον διπλανό ή τη διπλανή σου υπογραμμίστε τη σωστή σημασία των φράσεων.

τι λέω	τι σημαίνει
σαν τα χιόνια	μας έφερες την κακοκαιρία καιρό είχαμε να σε δούμε
η τηλεόραση κάνει χιόνια	η τηλεόραση δεν έχει καλό σήμα η τηλεόραση έχει βλάβη
χιόνι είναι τα χέρια σου	έχεις παγωμένα χέρια έχεις άσπρα χέρια
μαθημένα τα βουνά στα χιόνια	μου αρέσει το χιόνι δε με τρομάζουν οι δυσκολίες

Γράφω σωστά

7 Υπογράμμισε το κομμάτι που είναι ίδιο στην παρακάτω οικογένεια λέξεων.

κρύο κρυώνω κρυολόγημα

8 Συμπλήρωσε τα κενά κάθε στήλης του πίνακα γράφοντας τα ρήματα στον αντίστοιχο χρόνο.

Ενεστώτας	Αόριστος
σκουπ**ίζω**	σκούπ**ισα**
καθαρίζω	.....
ποτίζω	.....
συναντ**ώ**	συνάντ**ησα**
τραγουδώ	.....
μπ**αίνω**	μπ**ήκα**
βγαίνω	.....
.....	ανέβηκα
πηγαίνω	.....

Πρόσεξε όμως την **ορθογραφία** σε μερικά ρήματα.

δακρύζω	δάκρυσα
μένω	έμεινα
αθροίζω	άθροισα
πλένω	έπλυνα
δανείζω	δάνεισα
στέλνω	έστειλα

λέω	είπα
βλέπω	είδα
πίνω	ήπια
φεύγω	έφυγα
μεθώ	μέθυσα
ντύνω	έντυσα

Τόσο χιόνι δεν ξανάγινε!

ΤΟΣΟ ΧΙΟΝΙ ΔΕΝ ΞΑΝΑΓΙΝΕ!

Μια δεκαήμερη κακοκαιρία έπληξε τη Σκύρο στα τέλη του Γενάρη, δημιουργώντας πολλά προβλήματα στη ζωή των κατοίκων. Ξεκίνησε από το βράδυ της Τετάρτης 21 Ιανουαρίου με ισχυρούς ανέμους, οι οποίοι γίνονταν ολοένα και ισχυρότεροι με αποτέλεσμα να φέρουν τη θάλασσα μέχρι τα πρώτα σπίτια των ακτών. Τους ισχυρότατους ανέμους διαδέχτηκε από το βράδυ της Πέμπτης μέχρι το μεσημέρι του Σαββάτου πυκνή χιονόπτωση. Το ύψος του χιονιού εντός του οικισμού ξεπέρασε το ένα μέτρο. Στις ορεινές περιοχές το χιόνι έφτασε τα δύο μέτρα και στα παράλια το κύμα χτυπούσε το χιόνι!

Στην κατάλευκη Σκύρο οι κάτοικοι με δυσκολία βγαίνουν από τα σπίτια τους.

Φωτ/φία: Τ. Γεννηματάς

Η συγκοινωνία στο εσωτερικό του νησιού ήταν από δύσκολη έως επικίνδυνη. Πολλά άτομα αποκλείστηκαν, ακόμα και μέσα στο χωριό.

Προβλήματα υπήρξαν και στο δίκτυο ηλεκτροδότησης, αφήνοντας αρκετά σπίτια χωρίς ρεύμα και νερό. Τα συνεργεία της ΔΕΗ και του Δήμου εργάστηκαν με αυτοθυσία, προκειμένου να αποκαταστήσουν τις ζημιές. Βλάβες δημιουργήθηκαν και στο δίκτυο του ΟΤΕ.

Μεγάλη καταστροφή έχει διαπιστωθεί στους ελαιώνες, αφού δεν υπάρχει ελιά στο νησί που να μην έχει σπάσει. Επίσης έχει χαθεί μεγάλος αριθμός ζώων, κυρίως κατσικιών και προβάτων νεαρής ηλικίας.

Ευτυχώς μετά τη Δευτέρα ο καιρός γύρισε σε νοτιά και το χιόνι έλιωσε χωρίς να παγώσει.

Διασκευασμένο κείμενο και φωτογραφία
από την ηλεκτρονική εφημερίδα της Σκύρου.

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1 Ποιες πληροφορίες αντλούμε από τον τίτλο της εφημερίδας και ποιες από την εικόνα και το σχόλιο που τη συνοδεύει;

2 Απαντώντας προφορικά στις παρακάτω ερωτήσεις θα κατανοήσεις καλύτερα την είδηση.

Η ΕΙΔΗΣΗ

- Τι συνέβη;
- Πού συνέβη;
- Πότε συνέβη;
- Πόση διάρκεια είχε;
- Τι αλλαγές έφερε στη ζωή των κατοίκων;

3 Γράψε έναν διαφορετικό τίτλο για την είδηση που διάβασες.

.....

4 Εσύ και η ομάδα σου είστε δημοσιογράφοι. Πρόκειται να μεταδώσετε αυτό που βλέπετε στη φωτογραφία στους ακροατές ενός ραδιοφωνικού σταθμού, οι οποίοι δεν μπορούν να δουν ό,τι βλέπετε εσείς. Να προετοιμάσετε τη μετάδοση αυτή και να την παρουσιάσετε στην τάξη.

Παρατηρώ και μαθαίνω

Η κακοκαιρία ξεκίνησε με **ισχυρούς** ανέμους οι οποίοι γίνονταν ολοένα και **ισχυρότεροι**... Τους **ισχυρότατους** ανέμους διαδέχτηκε πυκνή χιονόπτωση.

Το επίθετο **ισχυρός** εμφανίζεται με τρεις διαφορετικές μορφές (οι οποίες μας δείχνουν την εξέλιξη των ανέμων).

Αυτές οι μορφές λέγονται **βαθμοί του επιθέτου**.

Ο άνεμος ήταν **ισχυρός**. **(θετικός βαθμός)**
Γινόταν συνεχώς **ισχυρότερος**, δηλαδή **πιο ισχυρός** από πριν. **(συγκριτικός βαθμός)**
Στο τέλος έγινε **ισχυρότατος**, δηλαδή **πολύ ισχυρός**. **(υπερθετικός βαθμός)**

Παίζω με τις λέξεις

5 Βάλε στη σειρά τις παρακάτω λέξεις από την πιο «ζεστή» στην πιο «κρύα»:
παγωνιά, καύσωνας, ζέστη, κρύο, ψύχρα.

.....

6 Συζητήστε στην τάξη και γράψε ολόκληρη την ονομασία των παρακάτω υπηρεσιών.

Δ.Ε.Η.: .....

Ο.Τ.Ε.: .....

ΕΛ.ΤΑ.: .....

Γράφω σωστά

7 Γράψε τον τίτλο μιας είδησης που άκουσες ή διάβασες αυτές τις ημέρες και σου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση.

.....

8 Γράψε τον τίτλο που συνοδεύει τη φωτογραφία στο κείμενο που διάβασες.

.....

.....

9 Συμπλήρωσε τις παρακάτω λέξεις με τα γράμματα της παρένθεσης (**η**, **υ**, **ει**) και βάλε τόνο όπου χρειάζεται.
η __δηση, ο δ_μοσιογράφος, η ψ_χρα, το ψ_χος,
ορ__νός -ή -ό, ορ__νότερος -η -ο, π_κνός -ή -ό, π_κνότερος -η -ο

Λεξιλόγιο

Αποκάλυψε τις λέξεις ή τα τμήματα των λέξεων που έχουν καλύψει οι νιφάδες του χιονιού και βάλε τόνους όπου χρειάζεται.

οδ _ ς, ____ στρωμα, δρ _ μος, πεζο_____ , λε _ φόρος,

ξ _ πνώ- ξ _ πν _ σα, πηγαίνω- π _ γα, περπατώ- περπάτ _ σα,

μένω- έμ____να, καθαρ _ ζω- καθάρ _ σα, λέω- ____πα, βλέπω- ____δα,

είδ _ ση, δ _ μοσιογράφος,

ψ _ χρα, χ ____ μώνας, κρ _ ο, κ ____ λόγημα,

χ _____ άνθρωπος, χ _____ θύελλα, χ _____ νερο, χ _____ πτωση,

πρόθ _ μος -η -ο, ορ ___ νός -ή -ό, π _ κνός -ή -ό

Εκφράσεις:

Σαν τα χ _____ !

Χ _____ είναι τα χέρια σου!

Μαθημένα τα _____ στα χιόνια!

Λέξεις του χειμώνα

Συμπλήρωσε το λεξιλόγιο γράφοντας δικές σου λέξεις σχετικές με τον χειμώνα.

.....

.....

.....

Ιστορίες του χειμώνα

1 Ο χιονάθρωπος και το κορίτσι

2 Κάτω απ' το χιόνι

3 Ο εγωιστής Γίγαντας

Διαβάζουμε χειμωνιάτικες ιστορίες. Βρίσκουμε τι απασχολεί τους ήρωες μιας ιστορίας και πώς δίνουν λύσεις στα προβλήματά τους. Φανταζόμαστε τη συνέχεια μιας ιστορίας και γινόμαστε συγγραφείς!

Ο χιονάθρωπος και το κορίτσι

Χειμώνας σε μια πλατεία. Χιονίζει σιωπηλά. Την ησυχία του τοπίου διαταράσσουν φωνές και γέλια παιδιών. Μπαίνουν στη σκηνή τρία παιδιά: τα δίδυμα, ο Θανούλης και ο Φανούλης, και η αδελφή τους η Μαριάννα.

Θανούλης: Κρύο που κάνει!
Μαριάννα: Κοίτα! Κοίτα την ανάσα μου! Γίνεται αχνός*!
Φανούλης: *(Παίρνει μια χούφτα χιόνι.)* Όμορφο που 'ναι!
Μαριάννα: Σαν κρέμα σαντιγί!
Θανούλης: Τι γρήγορα που το 'στρωσε! [...]
Μαριάννα: Τι λέτε; Φτιάχνουμε χιονάνθρωπο;
Φανούλης: Ναι! Έναν όμορφο! Έναν κούκλο!
Θανούλης: Έναν απίθανο χιονάνθρωπο!

(Αρχίζουν να μαζεύουν χιόνι και να φτιάχνουν έναν χιονάνθρωπο τραγουδώντας.)

Θανούλης: Έτοιμος!
Μαριάννα: Όμορφος είναι!
Φανούλης: Πώς να τον λέμε;
Μαριάννα: Τουρτούρι! *(Στον χιονάνθρωπο)*
Τουρτούρι σε λένε!
Θανούλης: Καλημέρα, Τουρτούρι!
Φανούλης: Καλημέρα! [...]

(Ακούγεται μια φωνή από τα παρασκήνια.)*

Φωνή: Θανούλη! Φανούλη!
Μαριάννα!
Φανούλης: Μας φωνάζει η μαμά!
Ερχόμαστε!

(Τα δίδυμα βγαίνουν τρέχοντας. Η Μαριάννα κάνει να φύγει. Κοντοστέκεται. Κοιτάζει τον χιονάνθρωπο, που έχει ύφος θλιμμένο).

---

* **αχνός**: ατμός
* **παρασκήνια**: το πίσω μέρος της σκηνής, που δεν το βλέπουν οι θεατές

Μαριάννα: Δε θέλεις να σ' αφήσουμε μόνο σου, ε;
Τουρτούρι: *(Κουνάει το κεφάλι του καταφατικά.)**
Μαριάννα: Πες μου κάτι! Σ' αρέσει που σε φτιάξαμε;
Τουρτούρι: Αμέ!
Μαριάννα: Τουρτούρι...
Τουρτούρι: Ναι!
Μαριάννα: Θα μου κάνεις μια χάρη;
Τουρτούρι: Τι χάρη;
Μαριάννα: Να μη λιώσεις ποτέ! Να ζήσεις για πάντα!

Τουρτούρι: Πάντα; Πόσο μεγάλο είναι ένα «πάντα»;
Μαριάννα: *(Ανοίγει τα χέρια της και του δείχνει).* Τόοοσο!
Τουρτούρι: Ωραία! Θα ζήσω για πάντα! Δε θα λιώσω ποτέ!
Μαριάννα: Έτσι μπράβο! Θέλεις να σου χαρίσω κάτι;
Τουρτούρι: Γιατί; Έχω κιόλας τα γενέθλιά μου;
Μαριάννα: Όχι! Αλλά πάρε! *(Βγάζει από το δάχτυλό της ένα ψεύτικο δαχτυλιδάκι.)* Ορίστε!
Τουρτούρι: Τι ωραίο δαχτυλίδι!
Μαριάννα: Έχει δυο ψεύτικες γαλάζιες πετρούλες!
Τουρτούρι: Ναι! Γαλάζιες είναι!... Σαν τα μάτια σου! Ευχαριστώ!
Μαριάννα: Έτσι μου 'ρχεται να σε φιλήσω! Θέλεις;
Τουρτούρι: Θέλω λέει!...
(Ακούγεται η φωνή της μαμάς από τα παρασκήνια.)

Φωνή: Μαριάννα! Πού είσαι Μαριάνναα;
Μαριάννα: *(Βιαστικά).* Πρέπει να φύγω! Αύριο θα ξανάρθω και θα σου πω όλα τα μυστικά μου! Όλα! Περίμενε εδώ! Εντάξει;
Τουρτούρι: Εντάξει!... Αλλά πες μου...
(Ακούγεται πάλι η φωνή της μαμάς από τα παρασκήνια.)

Φωνή: Μαριάννα!
Μαριάννα: Έρχομαι!
(Η Μαριάννα βγαίνει από τη σκηνή.)

Τουρτούρι: *(Μονολογεί.)* Πάει... *(Απογοητευμένος)* Έφυγε... *(Στους θεατές)* Θα την ξαναδώ άραγε ποτέ; Θα με ξαναφιλήσει; Τι λέτε;

Αποσπάσματα από το θεατρικό του Ευγένιου Τριβιζά
Το μεγάλο ταξίδι του Τουρτούρι, εκδ. Καστανιώτη

* **κουνάει το κεφάλι του καταφατικά**: συμφωνεί

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1 Σε τι χρησιμεύουν οι λέξεις και οι φράσεις του κειμένου που είναι σε παρένθεση;

2 Συζήτησε με την ομάδα σου τι θα χρειαστείτε για να παρουσιάσετε το έργο αυτό σε μια σχολική γιορτή.

3 Στο απόσπασμα του θεατρικού έργου που διάβασες η πραγματικότητα ενώνεται με τη φαντασία. Ποια στοιχεία της ιστορίας είναι φανταστικά;

4 Τι απασχολεί τον χιονάνθρωπο; Συζήτησε με τον διπλανό σου ή τη διπλανή σου τι άλλο νομίζετε ότι θα πρέπει να τον απασχολήσει σοβαρά.

Παρατηρώ και μαθαίνω

Θέλεις να **σου** χαρίσω κάτι;

Έτσι μου 'ρχεται να **σε** φιλήσω!

Η Μαριάννα απευθύνεται στον Τουρτούρι χωρίς να λέει το όνομά του.

Καταλαβαίνουμε ότι μιλάει σ' αυτόν από τις λέξεις: **σου**, **σε**. Η Μαριάννα θα μπορούσε να πει: Θέλεις να χαρίσω κάτι σε **εσένα**;
Η λέξη **μου** αναφέρεται στη Μαριάννα. «Έτσι **μου** 'ρχεται», δηλαδή, έτσι έρχεται σε **εμένα**.

Τις λέξεις που χρησιμοποιούμε αντί για ονόματα, για να δείξουμε σε ποιον αναφερόμαστε, τις λέμε **προσωπικές αντωνυμίες**. Τις έχουμε συναντήσει και στην κλίση των ρημάτων, αλλά με διαφορετική μορφή: **εγώ**, **εσύ**, **αυτός**, **εμείς**, **εσείς**, **αυτοί**. Οι σύντομες μορφές (**μου**, **σου**, **του**, **με**, **σε**,...) λέγονται αλλιώς και αδύνατοι τύποι των προσωπικών αντωνυμιών και είναι άτονοι.

Οι προσωπικές αντωνυμίες

Ενικός αριθμός			
α΄ πρόσωπο	εγώ	εμένα	(μου, με)
β΄ πρόσωπο	εσύ	εσένα	(σου, σε)
γ΄ πρόσωπο	αυτός -ή -ό	αυτού, αυτής αυτόν -ήν -ό	(τος, τη, το, του, της τον, την)
Πληθυντικός αριθμός			
α΄ πρόσωπο	εμείς	εμάς	(μας)
β΄ πρόσωπο	εσείς	εσάς	(σας)
γ΄ πρόσωπο	αυτοί -ές -ά	αυτών, αυτούς, αυτές	(τοι, τες, τα, τους, τις)

Παίζω με τις λέξεις

5 Ο Τουρτούρι φοβάται μη τυχόν αλλάξει ο καιρός και λιώσει. Διαβάζει λοιπόν προσεκτικά το δελτίο καιρού και συμβουλεύεται τον χάρτη, που το συνοδεύει. Μερικές λέξεις και φράσεις τις ακούει για πρώτη φορά. Τις καταλαβαίνει άραγε σωστά;

Ο καιρός αύριο

Σταδιακή επιδείνωση του καιρού αναμένεται από αύριο.

- **Οι ισχυροί βόρειοι άνεμοι** θα ενισχυθούν **στα πελάγη**.
- **Στα νότια** θα εκδηλωθούν **βροχές και καταιγίδες** κατά τόπους ισχυρές.
- **Στην κεντρική Ελλάδα** θα εκδηλωθεί **παγετός**.
- **Στη βόρεια Ελλάδα** και **στην Αττική** θα εκδηλωθούν σφοδρές **χιονοπτώσεις**.

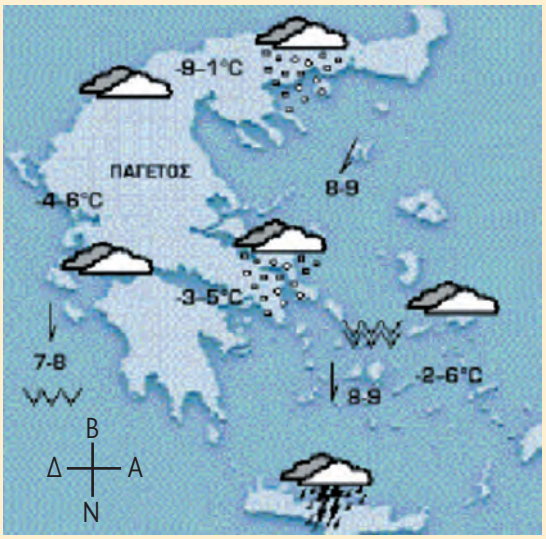

Εικόνα από εφημ. ΤΑ ΝΕΑ

Βάλε ένα σημάδι [✓] στη στήλη που πρέπει, για να δείξεις στον Τουρτούρι αν κατάλαβε σωστά ή λάθος.

Τι διάβασε	Τι κατάλαβε	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
Σταδιακή επιδείνωση του καιρού αναμένεται από αύριο.	Από αύριο ο καιρός θα αρχίσει σιγά-σιγά να χαλάει.		
Οι βόρειοι άνεμοι θα ενισχυθούν στα πελάγη.	Θα σταματήσουν οι δυνατοί βόρειοι άνεμοι στη θάλασσα.		
Στα δυτικά θα εκδηλωθούν καταιγίδες κατά τόπους ισχυρές.	Στη δυτική Ελλάδα θα πέσουν λίγες βροχές.		
Στη βόρεια Ελλάδα θα εκδηλωθούν σφοδρές χιονοπτώσεις.	Στη βόρεια Ελλάδα θα ρίξει πολύ χιόνι.		

6 Με έναν συμμαθητή σου διαβάστε το δελτίο καιρού δείχνοντας στον χάρτη τις πληροφορίες που δίνουν οι λέξεις με τα έντονα γράμματα.

7 Λύσε το σταυρόλεξο:

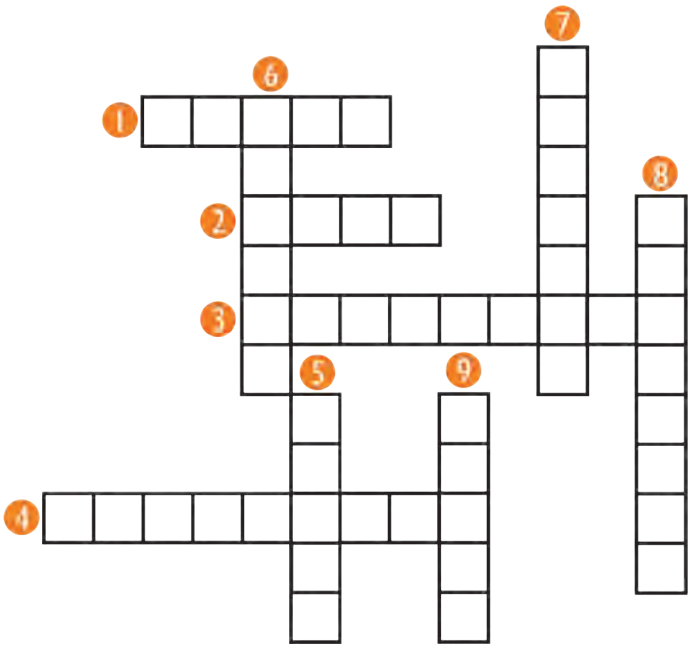

Οριζόντια

1. Έτσι γίνεται η ανάσα της Μαριάννας.
2. Το έδωσε η Μαριάννα στο μάγουλο του χιονάνθρωπου.
3. Το χάρισε η Μαριάννα στον χιονάνθρωπο.
4. Το όνομα του χιονάνθρωπου.

Κάθετα

5. Από αυτό φτιάχνονται οι χιονάνθρωποι.
6. Όταν χιονίζει, πέφτει απαλά από τον ουρανό.
7. Τέτοιο χρώμα είχαν οι πετρούλες στο δαχτυλίδι της Μαριάννας.
8. Η εποχή που συμβαίνει η ιστορία.
9. Η πρώτη λέξη που είπε η Μαριάννα.

Κάτω απ΄το χιόνι

Σκέψου - τι πράματα γλυκά
κοιμούνται κάτωθε απ' το χιόνι.
Κοιμάται ο σπόρος, μυστικά,
καθώς το φύτρο του φυτρώνει.

Κοιμούνται αμέτρητα σπαρτά
- κι όλο ονειρεύονται τα στάχυα.
Τ' άγρια μπουμπούκια, σφαλιστά,
ύπνος τα παίρνει, μες στα βράχια.

Έχει όλ' η πλάση κοιμηθεί
κάτω απ' το κάτασπρο σεντόνι,
ωσότου να της πει στ' αυτί
μια συλλαβή το χελιδόνι.

Και τότες! Ρόδα, γιασεμιά,
γλυκά κεράσια, χρυσά στάχυα,
κι η αγαπημένη η κυκλαμιά
«Ευχαριστώ» θα πει στα βράχια.

Τέλλος Άγρας, *Ανθολόγιο για τα παιδιά του Δημοτικού*, μέρος δεύτερο, ΟΕΔΒ

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1. Υπογράμμισε τους στίχους που έχουν την ίδια σημασία με τον τίτλο του ποιήματος.
2. Ταξιδεύεις με τις αισθήσεις σου μέσα στο ποίημα. Τι ακούς; Τι βλέπεις; Τι αγγίζεις;
3. Στο ποίημα η φύση συμπεριφέρεται όπως και ο άνθρωπος. Να αναφέρεις μερικούς τέτοιους στίχους.
4. Τι συμβαίνει στις τρεις πρώτες στροφές και τι στην τέταρτη στροφή;

Παρατηρώ και μαθαίνω

...ωσότου να της πει στο αυτί
μια συλλαβή το χελιδόνι.

...κι η αγαπημένη η κυκλαμιά
«Ευχαριστώ» θα πει στα βράχια.

Πρόσεξε τους προηγούμενους στίχους του ποιήματος.

Μα μιλάνε τα χελιδόνια και τα κυκλάμινα;

Συχνά, σε ιστορίες και ποιήματα, τα πράγματα, τα ζώα και τα φυτά συμπεριφέρονται όπως ο άνθρωπος. Αυτό το φαινόμενο λέγεται **προσωποποίηση**.

«γλυκά - μυστικά, χιόνι - φυτρώνει»
Ζευγάρωσα τις τελευταίες λέξεις της πρώτης στροφής οι οποίες έχουν όμοια κατάληξη και ακούγονται το ίδιο. Αυτό συμβαίνει σε όλες τις στροφές.

Το ποίημα αυτό έχει **ομοιοκαταληξία**. Πρόσεξες όμως και κάτι άλλο; Οι λέξεις που ακούγονται όμοια στην κατάληξη τονίζονται και στην ίδια θέση.
γλυ - **κά**, μυ - στι - **κά**: τονίζονται και οι δυο στη **λήγουσα**, δηλαδή στην τελευταία συλλαβή.
χιό - νι, φυ - **τρώ** - νει: τονίζονται και οι δυο στην **παραλήγουσα**, δηλαδή στην προτελευταία συλλαβή.
Υπάρχουν και λέξεις που τονίζονται στην **προπαραλήγουσα**, δηλαδή στην τρίτη συλλαβή από το τέλος. Π.χ. α - **μέ** - τρη - τα.
Πρέπει, βέβαια, να ξέρεις να χωρίζεις σωστά τις λέξεις σε συλλαβές.

Γράφω σωστά

5 Μια χιονοστιβάδα μπέρδεψε τις λέξεις του ποιήματος. Ξεχώρισέ τες και βάλε τους τόνους.

....
....
....
....
....

Ο εγωιστής Γίγαντας

Σήμερα την ιστορία θα σας τη διαβάσει ο δάσκαλος.

Κάθε απόγευμα γυρίζοντας απ' το σχολείο, τα παιδιά συνήθως πήγαιναν να παίξουν στον κήπο του Γίγαντα.

Ήταν ένας τεράστιος πανέμορφος κήπος, με μαλακό πράσινο γρασίδι. Εδώ κι εκεί στο γρασίδι ξεπρόβαλλαν υπέροχα λουλούδια, σαν αστέρια, και υπήρχαν και δώδεκα ροδακινιές που την άνοιξη φούντωναν από λεπτοκαμωμένα ροζ και λευκά λουλουδάκια, και το φθινόπωρο ήταν φορτωμένες νόστιμα φρούτα. Τα πουλιά κάθονταν πάνω στα δέντρα και τραγουδούσαν τόσο γλυκά, που τα παιδιά συνήθιζαν να σταματούν το παιχνίδι τους για να τ' ακούσουν. «Πόσο ευτυχισμένα είμαστε εδώ!» φώναζαν με χαρά το ένα στο άλλο.

Μια μέρα, ο Γίγαντας γύρισε. Είχε πάει να επισκεφτεί τον φίλο του, τον Δράκο της Κορνουάλης, κι είχε μείνει μαζί του εφτά ολόκληρα χρόνια. Όταν πέρασαν τα εφτά χρόνια, είχε πει όλα όσα είχε να πει, μιας και οι κουβέντες του ήταν μετρημένες, κι έτσι αποφάσισε να γυρίσει στο δικό του κάστρο. Μόλις έφτασε, είδε τα παιδιά να παίζουν στον κήπο.

«Τι κάνετε εκεί πέρα;» φώναξε με τραχιά* φωνή, και τα παιδιά σκόρπισαν μακριά.

«Ο κήπος μου είναι κήπος μου» είπε ο Γίγαντας «και βάλτε καλά στο μυαλουδάκι σας πως δε σκοπεύω να αφήσω κανένα να παίζει εδώ εκτός από τον εαυτό μου». Κι έτσι έχτισε ολόγυρα έναν πανύψηλο τοίχο, κι έβαλε μια πινακίδα που έλεγε:

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ
Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΕ ΟΛΟΥΣ

* **τραχιά**: άγρια, βραχνή

Ήταν στ' αλήθεια ένας πολύ εγωιστής Γίγαντας.

Τα καημένα τα παιδιά δεν είχαν πια πού να παίξουν. Προσπάθησαν να παίξουν στον δρόμο, όμως ο δρόμος ήταν πολύ σκονισμένος και γεμάτος τραχιές πέτρες και δεν τους άρεσε. Συνήθιζαν να σκαρφαλώνουν στον ψηλό τοίχο, όταν τελείωναν τα μαθήματά τους, και να μιλούν για τον όμορφο κήπο. «Τι όμορφα που ήταν τότε» έλεγαν μεταξύ τους.

Ώσπου ήρθε η Άνοιξη, και στη χώρα, απ' άκρη σ' άκρη, ξεπρόβαλαν μικρά μπουμπούκια και πουλιά. Μονάχα στον κήπο του εγωιστή Γίγαντα δεν έλεγε να τελειώσει ο χειμώνας.

Τα πουλιά δεν ήθελαν να τραγουδούν σ' αυτόν, μιας και δεν υπήρχαν παιδιά, και τα λουλούδια ξεχνούσαν ν' ανθίσουν. Κάποτε, ένα όμορφο λουλουδάκι έβγαλε το κεφάλι του από το γρασίδι, σαν είδε όμως την απαγορευτική πινακίδα τόσο λυπήθηκε για τα παιδιά, που γλίστρησε και πάλι στη γη κι αποκοιμήθηκε ξανά. Οι μόνοι που χαίρονταν ήταν το Χιόνι κι η Παγωνιά. «Πάει, τον ξέχασε η Άνοιξη τούτον εδώ τον κήπο» ξεφώνιζαν «κι έτσι θα ζήσουμε εδώ όλο τον χρόνο». Το Χιόνι σκέπασε το χορτάρι με την τεράστια λευκή του κάπα, κι η Παγωνιά έβαψε όλα τα δέντρα ασημιά. Κι ύστερα προσκάλεσαν και τον Βοριά να τους κάνει συντροφιά, κι ήρθε κι αυτός. Ήταν κουκουλωμένος με γουναρικά ως τ' αυτιά, κι όλη μέρα βρυχόταν στον κήπο και πετούσε τα καπάκια από τις καπνοδόχους χάμω. «Σπουδαίο μέρος ετούτο» είπε. «Θα 'πρεπε να πούμε και στο Χαλάζι να μας επισκεφτεί». Κι έτσι ήρθε και το Χαλάζι. Κάθε μέρα, επί τρεις ώρες, σφυροκοπούσε τη στέγη του κάστρου, ώσπου έσπασε τα περισσότερα κεραμίδια, κι ύστερα όρμησε στον κήπο και τριγυρνούσε όσο πιο γοργά μπορούσε. Ήταν ντυμένο στα γκρίζα κι η ανάσα του ήταν παγωμένη.

«Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί αργεί τόσο η Άνοιξη φέτος» είπε ο εγωιστής Γίγαντας, που καθόταν στο παράθυρό του κι έβλεπε τον κατάλευκο παγωμένο κήπο του. «Μακάρι ν' αλλάξει λίγο ο καιρός».

Όμως ποτέ δεν ήρθε η Άνοιξη, ούτε το Καλοκαίρι. Το Φθινόπωρο έφερε χρυσαφένιους καρπούς σ' όλους τους κήπους. Αλλά στου Γίγαντα τον κήπο ούτε έναν δεν έφερε. «Είναι πολύ εγωιστής» είπε. Κι έτσι ήταν πάντα Χειμώνας εκεί. Βοριάς και Χαλάζι, Χιόνι και Παγωνιά χόρευαν αδιάκοπα ανάμεσα στα δέντρα.

Όσκαρ Ουάιλντ, *Ιστορίες για παιδιά*, μτφρ. Άννα Παπασταύρου, εκδ. Παπαδόπουλος

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1 Αρίθμησε τα γεγονότα με τη σειρά που έγιναν.

[ ] Έφτιαξε έναν ψηλό τοίχο γύρω από τον κήπο.
[ ] Τα παιδιά δεν είχαν πια πού να παίξουν.
[ ] Ο Γίγαντας επέστρεψε σπίτι του.
[1] Τα παιδιά έπαιζαν στον όμορφο κήπο του Γίγαντα που έλειπε σε ταξίδι.
[ ] Έδιωξε τα παιδιά από τον κήπο του.
[ ] Απαγόρευσε σε όλους να μπαίνουν μέσα.

2 Ποιες αλλαγές έγιναν στον κήπο μετά την επιστροφή του Γίγαντα;

3 Γράψε στις παρακάτω σειρές τι σου φαίνεται συνηθισμένο και τι ασυνήθιστο στην ιστορία που διάβασες.

ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΟ	ΑΣΥΝΗΘΙΣΤΟ
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

4 Ποιο πρόβλημα αντιμετωπίζουν τα παιδιά και ποια προβλήματα ο Γίγαντας;

5 Με ποια λέξη χαρακτηρίζει ο αφηγητής της ιστορίας τον Γίγαντα;

.....

- Τι νομίζεις ότι σημαίνει η λέξη αυτή;

  .....

  .....

Συμβουλέψου το λεξικό.

6 Με ποιες άλλες λέξεις θα χαρακτήριζες τον Γίγαντα εξαιτίας της συμπεριφοράς του;

.....

7 Σκέψου με την ομάδα σου μια συνέχεια της ιστορίας η οποία να λύνει τα προβλήματα των παιδιών και του Γίγαντα και ανακοινώστε τη στην τάξη. Ο δάσκαλος έχει μια έκπληξη για σας αργότερα.

Παρατηρώ και μαθαίνω

«Ο κήπος ***μου*** είναι κήπος ***μου***» είπε ο Γίγαντας «και βάλτε καλά στο μυαλουδάκι ***σας*** πως δε σκοπεύω να αφήσω κανένα να παίζει εδώ».

Μα είναι πολύ εγωιστής αυτός ο Γίγαντας. Τα θέλει όλα ***δικά του.*** Το ξέρουμε ότι ο κήπος είναι ***δικός του***. Δεν είναι ανάγκη να μας το λέει δυο φορές. Όταν λέει «ο κήπος ***μου***» εννοεί «ο ***δικός μου*** κήπος».

Κατάλαβα. Κι όταν λέει «το μυαλουδάκι ***σας***» εννοεί «***το δικό σας*** μυαλουδάκι».

Οι λέξεις αυτές μας δείχνουν σε ποιον ανήκει κάτι και λέγονται ***κτητικές αντωνυμίες***.
Ο παρακάτω πίνακας τις έχει συγκεντρωμένες.

Ο δικός μου (**σου**, **του**) κήπος. Ο κήπος **μου** (**σου**, **του**).	**Οι δικοί μας** (**σας**, **τους**) κήποι. Οι κήποι **μας** (**σας**, **τους**).
Η δική μου (**σου**, **του**) τάξη. Η τάξη **μου** (**σου**, **του**).	**Οι δικές μας** (**σας**, **τους**) τάξεις. Οι τάξεις **μας** (**σας**, **τους**).
Το δικό μου (**σου**, **του**) μολύβι. Το μολύβι **μου** (**σου**, **του**).	**Τα δικά μας** (**σας**, **τους**) μολύβια. Τα μολύβια **μας** (**σας**, **τους**).

Παίζω με τις λέξεις

8 Υπογράμμισε τα επίθετα της πρότασης:

Ήταν ένας τεράστιος πανέμορφος κήπος, με μαλακό πράσινο γρασίδι και ολάνθιστα λουλούδια.

Άλλαξε τα επίθετα της παραπάνω πρότασης για να περιγράψεις έναν κήπο με τα αντίθετα χαρακτηριστικά.

Ήταν .....

.....

Γράφω σωστά

9 Συμπλήρωσε τα **ο**, **ω** στην παρακάτω οικογένεια λέξεων και βάλε τόνο όπου χρειάζεται.

η παγ_νιά, παγ_νω, παγ_μένος -η -ο, το παγ_τό,

ο πάγ_ς, η παγ_θήκη, το παγ_δρόμιο, το παγ_πέδιλο

10 Διάλεξε και γράψε ένα μικρό απόσπασμα από την περιγραφή του κήπου πριν επιστρέψει ο Γίγαντας. Μπορείς να συνοδεύσεις το κείμενο με μια ζωγραφιά σου.

.....

.....

.....

.....

Λεξιλόγιο

Συμπλήρωσε τις οικογένειες λέξεων.
Μπορείς να συμβουλευτείς και το λεξικό σου.

βροχή

πάγος

άνεμος

Γράψε λέξεις που περιγράφουν:

τον καιρό μιας χειμωνιάτικης μέρας:.....

τον καιρό μιας ανοιξιάτικης μέρας:.....

Έλα στην παρέα μας!

1 Αξέχαστα γενέθλια

2 Μικρομαγειρέματα

3 Φτιάχνουμε προσκλήσεις

4 Από το ημερολόγιο του Ελτόν

5 Το χαρούμενο λιβάδι

Γνωρίζουμε την παρέα της Μελίνας και τη βοηθάμε να οργανώσει τη γιορτή των γενεθλίων της.

Αξέχαστα γενέθλια

Σε λίγες μέρες η Μελίνα έχει τα γενέθλιά της. Θα κλείσει τα οχτώ και «θα περπατήσει στα εννιά», όπως λέει η γιαγιά Μερόπη. Αναρωτιέται πώς είναι να περπατάει κανείς στα εννιά! Όταν ήταν μικρή, ήξερε πώς είναι να περπατάς στα τέσσερα! Αλλά αυτό το εννιά πρέπει να μοιάζει με ολόφωτη λεωφόρο που καταλήγει σε μια στρογγυλή πλατεία. Μια πλατεία με σιντριβάνι. Μια πλατεία που θα πλημμυρίσει από φίλους και συμμαθητές.

Κάθεται στο τραπέζι της κουζίνας. Μερικά χειμωνιάτικα απογεύματα προτιμά να διαβάζει εκεί παρά στο δωμάτιό της. Έχει απλώσει τα τετράδια, τα χρωματιστά μολύβια, τις γόμες και τα βιβλία. Αύριο είναι Κυριακή και θέλει να είναι ελεύθερη. Τα μαθήματα θα της πάρουν λίγη ώρα κι έχει αρχίσει με τα Μαθηματικά. «Γράφω τέσσερα στο πηλίκο. Τρεις τέσσερις δώδεκα, από δεκατρία ένα» ψιθυρίζει κάνοντας μια διαίρεση. «Κάτω το εννιά...» συνεχίζει και σταματά σαστισμένη. Γιατί κάτω το εννιά; Ζήτω το εννιά, θέλει να πει.

Ονειρεύεται τη γιορτή των γενεθλίων της. Θα γεμίσει το σπίτι με δώρα και μπαλόνια. Κόκκινα, κίτρινα, πράσινα! Θα κεράσει γλυκά τα παιδιά. Θα σβήσει τα κεράκια στην τούρτα. Θα γελάσει με τις φίλες της πειράζοντας τα αγόρια. Τους θέλει όλους μαζί της.

- Πότε θα αρχίσουμε τις ετοιμασίες για τη γιορτή μου; Πότε θα γράψουμε προσκλήσεις για την τάξη μου;

- Μας μένει μόνο μία εβδομάδα!, λέει στη μητέρα της που ετοιμάζει για βραδινό μια λαχανόσουπα.

- Μα πόσους θέλεις να καλέσεις; Εσύ χρειάζεσαι πλατεία και όχι σπίτι! Πότε θα προλάβω να κάνω τόσες ετοιμασίες; Τέλειωνε με τα μαθήματά σου.

Η Μελίνα ξαναγύρισε σκεφτική στη διαίρεση. «Κάτω και το εννιά». Κάθε χρόνο οι ίδιες δικαιολογίες. Κάθε χρόνο οι μεγάλοι κανονίζουν τα γενέθλιά της. Είναι πολύ λυπημένη. Την ώρα του φαγητού άκουγε ασήμαντες κουβέντες για τη μέρα που πέρασε. Στην πραγματικότητα, δεν πρόσεχε τι έλεγαν οι γονείς της. Μάζευε τις δυνάμεις της. «Ή τώρα ή ποτέ» είπε μέσα της και πετάχτηκε απότομα:

- Θέλω να κάνω μια μεγάλη γιορτή για τα γενέθλιά μου. Κάντε μου το χατίρι. Μια φορά γίνεσαι εννιά χρονών! Θα καλέσουμε κι ενισχύσεις, τη γιαγιά Μερόπη. Δε θα μου αρνηθεί. Είμαι η αδυναμία της!

Οι γονείς της κοιτάχτηκαν στα μάτια με νόημα και ξέσπασαν σε γέλια.

- Άμα σου μπει κάτι στο μυαλό... είπε ο πατέρας και τη φίλησε στο μάγουλο.

- Τέλεια! Τρέχω να τηλεφωνήσω στον Κώστα, φώναξε ενθουσιασμένη, αφήνοντας το κουτάλι να πέσει στη σούπα της. Πλατς!

- Καθήκοντα μάγειρα αναλαμβάνω εγώ. Σάντουιτς, μεζεδάκια και σαλάτες θα καταφέρω να φτιάξω με λίγη βοήθεια. Για τούρτα, ξέχασέ το. Ζαχαροπλάστης δεν έγινα ακόμη, της είπε το φιλαράκι της από την άλλη γραμμή του τηλεφώνου.

- Μη σε νοιάζει, αυτή είναι δουλειά για τη γιαγιά Μερόπη.

Όλο το βράδυ στροβιλίζονταν στο όνειρό της κόκκινα, πράσινα και κίτρινα μπαλόνια! Έμεναν μόλις εφτά μέρες για να περπατήσει εννιά ολόκληρα χρόνια!

Συγγραφική ομάδα

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1 Κυκλοφορείς ανάμεσα στα πρόσωπα της ιστορίας δίχως εκείνα να σε βλέπουν. Πληροφόρησε τους συμμαθητές σου για όσα παρατηρείς. Οι παρακάτω ερωτήσεις θα σε βοηθήσουν να τα παρουσιάσεις.

Αξέχαστα γενέθλια

Ποιους συναντάς στην ιστορία;

Πού βρίσκεται ο καθένας;

Ποιο πρόσωπο πρωταγωνιστεί;

- Τι θέλει να κάνει;
- Τι εμπόδια συναντά;
- Πώς νιώθει;
- Τι καταφέρνει τελικά;
- Πώς τα καταφέρνει;

2 Ξαναδιάβασε προσεκτικά την ιστορία. Με ποιες από τις παρακάτω προτάσεις συμφωνείς ή διαφωνείς; Βάλε **X** στη σωστή απάντηση.

	ΣΥΜΦΩΝΩ	ΔΙΑΦΩΝΩ
Η Μελίνα είναι οχτώ χρονών.		
Η Μελίνα έχει γενέθλια το καλοκαίρι.		
Η γιορτή για τα γενέθλια της Μελίνας δε θα γίνει στο σπίτι της.		
Ο Κώστας και η γιαγιά Μερόπη θα βοηθήσουν στις ετοιμασίες των γενεθλίων της Μελίνας.		

Παρατηρώ και μαθαίνω

Η Μελίνα ονειρεύεται **τι θέλει** να κάνει στη γιορτή των γενεθλίων της.

Θα γεμίσει το σπίτι με δώρα.
Θα κεράσει γλυκά τα παιδιά.
Θα σβήσει τα κεράκια στην τούρτα.
Θα γελάσει με τις φίλες της πειράζοντας τα αγόρια.

Μπροστά από τα ρήματα των παραπάνω προτάσεων υπάρχει η λέξη **θα**. Τα ρήματα αυτά μας λένε **τι θέλει να κάνει** η Μελίνα ύστερα από επτά μέρες στη γιορτή της, δηλαδή **τι θα γίνει στο μέλλον**.
Τα ρήματα που μας δείχνουν **τι θα γίνει** στο μέλλον είναι σε χρόνο **Συνοπτικό Μέλλοντα**. Π.χ. Η Μελίνα θα κεράσει γλυκά τα παιδιά.

Φαντάζομαι **τι θα γίνεται όσο διαρκεί** το πάρτι! Το σπίτι **θα γεμίζει** με δώρα, η Μελίνα **θα κερνάει** τα παιδιά, **θα γελάει** με τις φίλες της πειράζοντας τα αγόρια...

Τα ρήματα που μας δείχνουν **τι θα γίνεται** στο μέλλον είναι σε χρόνο **Εξακολουθητικό Μέλλοντα**. Π.χ. Η Μελίνα **θα κερνάει** τα παιδιά **κατά τη διάρκεια** της γιορτής.

Ενεστώτας		Μέλλοντας Εξακολουθητικός
εγώ	**διαβάζ** -ω	θα **διαβάζ** -ω
εσύ	**διαβάζ** -εις	θα **διαβάζ** -εις
αυτός -ή -ό	**διαβάζ** -ει	θα **διαβάζ** -ει
εμείς	**διαβάζ** -ουμε	θα **διαβάζ** -ουμε
εσείς	**διαβάζ** -ετε	θα **διαβάζ** -ετε
αυτοί-ές -ά	**διαβάζ**-ουν (ε)	θα **διαβάζ** -ουν (ε)

Αόριστος		Μέλλοντας Συνοπτικός
εγώ	**διάβασ** -α	θα **διαβάσ** -ω
εσύ	**διάβασ** -ες	θα **διαβάσ** -εις
αυτός -ή -ό	**διάβασ** -ε	θα **διαβάσ** -ει
εμείς	**διαβάσ** -αμε	θα **διαβάσ** -ουμε
εσείς	**διαβάσ** -ατε	θα **διαβάσ** -ετε
αυτοί-ές -ά	**διάβασ** -αν / **διαβάσ** -ανε	θα **διαβάσ** -ουν (ε)

Σύγκρινε στους πίνακες τον **Ενεστώτα** με τον **Εξακολουθητικό Μέλλοντα** και τον **Αόριστο** με τον **Συνοπτικό Μέλλοντα**. Τι παρατηρείς;

Παίζω με τις λέξεις

3 Βάλε X στη σωστή απάντηση.

- «Η Μελίνα θα περπατήσει στα εννιά» σημαίνει ότι:
  - ☐ Η Μελίνα έχει περάσει τα εννιά.
  - ☐ Η Μελίνα είναι τώρα εννιά χρονών.
  - ☐ Η Μελίνα θα γίνει εννιά χρονών.
- «Για τον Κώστα ο μήνας έχει εννιά» είπε ο πατέρας του, όταν έμαθε ότι ο Κώστας πήγε αδιάβαστος στο σχολείο. Τι να εννοούσε άραγε;
  - ☐ Ο Κώστας δε νοιάζεται για τίποτα.
  - ☐ Ο Κώστας νομίζει ότι είναι εννιά του μηνός.
  - ☐ Ο Κώστας πιστεύει ότι ο μήνας έχει εννιά μέρες.

Γράφω σωστά

4 Η Μελίνα με τους γονείς της θα συγυρίσουν το σπίτι. Συμπλήρωσε τις καταλήξεις των ρημάτων για να βρεις ακριβώς τι δουλειές θα κάνουν.

Η Μελίνα θα ξεσκον..... τα έπιπλα.

Η μητέρα θα σκουπ..... και θα σφουγγαρ..... το σπίτι.

Ο πατέρας θα ποτ..... τα λουλούδια και θα καθαρ..... τα τζάμια.

5 «Με τόσες ετοιμασίες για τα γενέθλια των εννέα χρόνων σου πρέπει να γράφεις σωστά τις λέξεις: **ετοιμάζω**, **ετοιμασία**, **έτοιμος**, **μαγειρεύω**, **μάγειρας**, **εννιά** και **ένατος**» είπε η γιαγιά Μερόπη στη Μελίνα, γελώντας πίσω από τα γυαλιά της. Της είχε πάρει δώρο ένα καινούριο ευρετήριο!

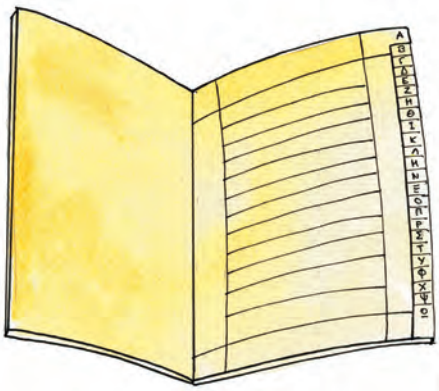

Μικρομαγειρέματα

Μια μυρωδιά από κακάο άρπαξε τον Κώστα από τη μύτη και τον οδήγησε στην κουζίνα. Ένα μικρόσωμο πλασματάκι με σουβλερή μύτη και μεγάλα αυτιά μπαινόβγαινε στα ντουλάπια. Φορούσε καφέ πιτσιλιστό κουστούμι και μια άσπρη ποδιά.

- Τι με κοιτάς έτσι; Εμπρός, εμπρός, ανακάτευε το κακάο! φώναξε και του έδωσε μια ξύλινη κουτάλα.

Παλιά, πολύ παλιά, υπήρχαν κουζινοξωτικά που φρόντιζαν το γάλα να γίνεται βούτυρο και το ψωμί να βγαίνει πάντοτε ξεροψημένο από τους φούρνους. Ο Κώστας δεν είχε ιδέα ότι ένας απόγονος αυτών των ξωτικών ζούσε ακριβώς εκεί, μέσα στην κουζίνα. Σαστισμένος καθώς ήταν, άρχισε να ανακατεύει.

- Λοιπόν, έχουμε και λέμε, συνέχισε το ξωτικό. Δύο πακέτα βούτυρο και μια ιδέα κανέλα. Ρίχνω το κακάο, την ιδέα της φιλίας, μισό φλιτζάνι ζάχαρη, τα μπισκότα και, βέβαια, ένα τραγούδι με ιδέες χαράς. Μη σταματάς, Κώστα, ανακάτευε!

- Έγιναν όλα μαζί μια σφιχτή κρέμα, είπε ο Κώστας. Το κουζινοξωτικό βούτηξε το δάχτυλο στην κρέμα και δοκίμασε.

- Μμμ! Οι ιδέες ανακατεύτηκαν με το τραγούδι υπέροχα! Πλάσε τώρα, Κώστα,

ΖΩΓΡΑΦΙΣΕ ΤΟ ΚΟΥΖΙΝΟΞΩΤΙΚΟ

μικρές μπαλίτσες με την κρέμα και άφησέ τες να κυλήσουν στο πιάτο με τη χρυσόσκονη! Εεε... τρουφόσκονη ήθελα να πω!

«Δε θα το πιστεύει η Μελίνα» σκεφτόταν ο Κώστας.

- Ασφαλώς και θα σε πιστέψει, είπε το ξωτικό που ήξερε να διαβάζει τις σκέψεις των άλλων. Όλοι γνωρίζουν πως μόνο εγώ, ο διάσημος Άνω-Κάτω, φτιάχνω τις πιο νόστιμες τρουφομπαλίτσες του κόσμου! Κι άρχισε να χτυπάει χαρούμενο την κατσαρόλα... Νταν, νταν, νταν!

Ο Κώστας πετάχτηκε από το κρεβάτι του. Το ξυπνητήρι αντηχούσε στο σπίτι, εκείνο το κυριακάτικο πρωινό.

Συγγραφική ομάδα

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1 Έχεις κρυφτεί κάτω από το τραπέζι της κουζίνας και ξαφνικά βλέπεις δίπλα σου ένα άλλο ξωτικό. «Μη βγάλεις άχνα! Είμαι ο Κάτω-Άνω, ο δίδυμος αδελφός του Άνω-Κάτω. Θέλω να μάθω τι υλικά ανακατεύει ο αδελφός μου στη διάσημη τρουφοσυνταγή του». Για να τον βοηθήσεις, υπογράμμισε στο κείμενο τα υλικά της συνταγής.

2 Τι θα γινόταν...

αν δε χτυπούσε το ξυπνητήρι στο δωμάτιο του Κώστα;

Παρατηρώ και μαθαίνω

Κώστα **ανακάτευε**! **Πλάσε** τώρα μικρές μπαλίτσες με την κρέμα και **άφησέ** τες να κυλήσουν στο πιάτο.

Το κουζινοξωτικό **προστάζει**, δίνει εντολές στον Κώστα. Πρόσεξε πώς αλλάζει η μορφή των ρημάτων, όταν προστάζουμε, όταν δίνουμε εντολές ή οδηγίες σε κάποιον.

Ενεστώτας: (ανακατεύω) ανακάτευε, ανακατεύετε

Αόριστος: (ανακάτεψα) ανακάτεψε, ανακατέψτε

- Ο Κώστας ξύπνησε περίφημα εκείνο το κυριακάτικο πρωινό. Πήρε το βιβλίο συνταγών και γραμμή για το σπίτι της Μελίνας. Σκέφτηκε να της προτείνει να φτιάξουν τρουφομπαλίτσες για τη γιορτή της. Διάβασαν τα υλικά που θα χρειαστούν και τις οδηγίες εκτέλεσης.

Τρουφομπαλίτσες

ΥΛΙΚΑ ΓΙΑ 30 ΚΟΜΜΑΤΙΑ

2 πακέτα βούτυρο
μισό φλιτζάνι σκόνη κακάο
μισό φλιτζάνι ζάχαρη άχνη
1 πακέτο τετράγωνα μπισκότα τριμμένα
2 φλιτζάνια σοκολάτα τρούφα
30 χάρτινες θήκες για τρουφάκια

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Στην αρχή, ανακατέψτε χρήσιμα το βούτυρο, το κακάο και τη ζάχαρη μέχρι να γίνει μια σφιχτή κρέμα. Ύστερα προσθέστε τα τριμμένα μπισκότα και ανακατέψτε καλά. Κατόπιν, φτιάξτε μικρές μπαλίτσες με την κρέμα. Στη συνέχεια, απλώστε προσεκτικά την τρούφα σε ένα πιάτο και κυλήστε αρχά μέσα σε αυτό τις μπαλίτσες. Τέλος, βάλτε τις τρουφομπαλίτσες στις θήκες και διατηρήστε τες στο ψυγείο.

Σε κάθε συνταγή διαβάζουμε τα **υλικά** που θα χρειαστούμε και πώς θα τα χρησιμοποιήσουμε.

Με τα ρήματα μπορούμε να δώσουμε **οδηγίες** και εντολές. Κύκλωσε αυτά τα ρήματα στη διπλανή συνταγή.

Η Μελίνα θα καλέσει 20 παιδιά. Υπολόγισε στο τετράδιό σου την ποσότητα των υλικών που θα χρειαστεί, ώστε κάθε παιδί να φάει από 3 τρουφάκια.

3 Σε κάθε συνταγή οι οδηγίες δίνονται με μια συγκεκριμένη σειρά. Αντιστοίχισε τις παρακάτω λέξεις για να βρεις με ποια σειρά πρέπει να εκτελέσεις τις οδηγίες της συνταγής.

Στην αρχή	προσθέστε
Ύστερα	βάλτε
Κατόπιν	απλώστε
Στη συνέχεια	φτιάξτε
Τέλος	ανακατέψτε

4 Υπογράμμισε στη συνταγή τις λέξεις που μας δείχνουν πώς να εκτελέσουμε αυτό που μας λέει κάθε ρήμα.

Παίζω με τις λέξεις

5 Διάβασε τον ξωτικοκαβγά στον συμμαθητή σου αλλάζοντας τις χρωματισμένες φράσεις με όποιες από τις παρακάτω ταιριάζουν:
δεν ξέρεις τίποτα, **πολύ λίγη κανέλα**, **είσαι εγωιστής και φαντασμένος**, **δεν είσαι πολύ έξυπνος**.

Όταν ο Άνω-Κάτω κατάλαβε πως ο Κάτω-Άνω έμαθε τη συνταγή του για τις τρουφομπαλίτσες, έγινε μεγάλος σαματάς!
- Δεν μπορεί ο καθένας να μου κλέβει τις ιδέες! είπε ο Άνω-Κάτω και η μύτη του γινόταν πιο σουβλερή καθώς θύμωνε.
- Σιγά τις ιδέες! Ο καθένας θα μπορούσε να σκεφτεί μια τέτοια συνταγή.
Μεγάλη ιδέα έχεις για τον εαυτό σου! του είπε ο Κάτω-Άνω και όσο φώναζε τόσο περισσότερο του κοκκίνιζε η μύτη.
- **Ιδέα δεν έχεις από ζαχαροπλαστική!** Είναι πασίγνωστο στον κύκλο των χαμένων ξωτικών ότι **δε σου έρχονται ιδέες στο κεφάλι εύκολα**.
- Αν θέλεις να ξέρεις, εγώ ποτέ δε θα έβαζα **μια ιδέα κανέλα** στο κακάο.
Άκου κανέλα με κακάο! φώναζε ο Κάτω-Άνω κι όλη τη νύχτα έτριζαν τα κουτάλια στο συρτάρι.

6 Η γιαγιά Μερόπη αγόρασε ντομάτες, σπανάκι, μελιτζάνες, πατάτες, τυρί και κοτόπουλο. Τι σαλάτες και τι πίτες μπορεί να φτιάξει με αυτά τα υλικά;

σαλάτες:.....

πίτες:.....

Γράφω σωστά

7 Από τη συνταγή της γιαγιάς Μερόπης σβήστηκαν τα **ι**, **η**, **υ**.
Βοήθησε τη Μελίνα να συμπληρώσει τα υλικά της συνταγής του χαλβά όσο καλύτερα γίνεται.

Χαλβάς με σιμιγδάλι
Υλ_κά:
Ένα ποτήρ_ σιμιγδάλ_
Ένα ποτ_ρι ζάχαρ_

Τέσσερα ποτ_ρια γάλα
Δ_ακόσια γραμμάρ_α βούτ_ρο

Μ_σό φλιτζάν_ αμ_γδαλα ψ_λοκομμένα
Λίγ_ κανέλα

Φτιάχνουμε προσκλήσεις

Έφερα τις προσκλήσεις που μου είχαν δώσει ο Αντρέας και η Βάσια.

Ωραία! Κι εγώ βρήκα μια πρόσκληση από τη γιορτή γενεθλίων της Μαργαρίτας.
Ας τις συμβουλευτούμε για να δούμε πώς θα γράψουμε τις δικές μας.

Προς τον φίλο μου Κώστα

Θα χαρώ πολύ να σε δω στο πάρτι
για την ονομαστική μου εορτή
που θα γίνει την Παρασκευή
στις 30 Νοεμβρίου και ώρα 7 μ.μ.
Μένω στην οδό Κύπρου 16, Αλσούπολη.

Το τηλέφωνό μου
είναι 2104235488.

Σε περιμένω με χαρά!
Ο φίλος σου
Αντρέας

Αγαπητέ φίλε
Κώστα
Σε περιμένω στη γιορτή
που θα κάνω για τα γενέθλιά μου
την Κυριακή στις 19 Οκτωβρίου
και ώρα 6:30 το απόγευμα
Η διεύθυνσή μου είναι:
Σωκίων 98, Αλσούπολη
και το τηλέφωνό μου:
2104234567

Θα περάσουμε φανταστικά!
Η φίλη σου
Βάσια

Μελίνα, τα γενέθλιά μου πλησιάζουν.
Το Σάββατο 7 Δεκεμβρίου γίνομαι 9 ετών και
σε περιμένω στη γιορτή που θα κάνω στις 7 μ.μ.
Έλα να διασκεδάσουμε τρελά.
Το μου είναι: Σίφνου 95, Αλσούπολη.

Η φίλη σου Μαργαρίτα

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1 Πού έγινε η γιορτή του Αντρέα;

2 Πότε έγινε η γιορτή της Μαργαρίτας;

3 Ποια πρόσκληση σου αρέσει περισσότερο και γιατί;

4 Παρατήρησε τις προσκλήσεις της προηγούμενης σελίδας.

- Ποιος στέλνει την κάθε πρόσκληση (αποστολέας);
- Σε ποιον τη στέλνει (παραλήπτης);

5 Η Βάσια, ο Αντρέας κι η Μαργαρίτα προσπαθούν με τις προσκλήσεις τους να πείσουν τους φίλους τους να έρθουν στη γιορτή τους. Σε συνεργασία με τον διπλανό σου, γράψε ποιες φράσεις χρησιμοποιούν.

.....

.....

.....

Παρατηρώ και μαθαίνω

Όταν γράφεις μια πρόσκληση θυμήσου!

Πρόσκληση

Κύριε Δήμαρχε,
σας προσκαλούμε να παρακολουθήσετε
τη θεατρική μας παράσταση
«Ανέβα στη στέγη να φάμε το σύννεφο»
του Γ. Ξανθούλη, που θα παρουσιάσουμε
στον κινηματογράφο **Νέα Ελβετία,**
την Πέμπτη, 29 Μαΐου και ώρα 7:30 μ.μ.
Η παρουσία σας
θα μας δώσει μεγάλη χαρά.

Οι μαθητές της Ε΄ τάξης
του 11ου Δημ. Σχολ. Βύρωνα

Ποια είναι η εκδήλωση

Σε ποιον τη στέλνουμε

Πότε γίνεται

Πού γίνεται

Ποιος τη στέλνει

Παίζω με τις λέξεις

6 Βάλε σε κύκλο το ρήμα που δεν ταιριάζει με τη λέξη πρόσκληση:

γράφω / δίνω / υπηρετώ / αρνούμαι / δέχομαι

7 «**τηλέ**φωνο, **τηλε**φώνημα, **τηλε**φωνώ, **τηλε**όραση, **τηλε**σκόπιο, **τηλέ**γραφος»

Στις παραπάνω λέξεις το αρχικό κομμάτι **τηλε-** σημαίνει:

α. κοντά σε κάτι, δίπλα

β. μέσα σε κάτι

γ. από μεγάλη απόσταση, μακριά από κάτι

Γράφω σωστά

8 Γράψε τη διεύθυνσή σου (οδός, αριθμός, περιοχή, ταχυδρομικός κώδικας) καθώς και τη διεύθυνση ενός φίλου ή συμμαθητή σου.

....

....

....

9 Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν στις παρακάτω οικογένειες λέξεων και βάλε τόνο όπου χρειάζεται:

η διεύθ_νση, ο διευθ_ντής, η διευθ_ντρια

το τηλέφ_νο, το τηλεφ_νημα, τηλεφ_νώ

το όν_μα, το επ_νυμο, το ονοματεπ_νυμο

Με ένα ή με δύο ν;

10 Συμβουλέψου το λεξικό σου και συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.

η γέ__ηση, τα γε__έθλια, το γέ__ος, η γε__ειάδα, γε __αίος -α -ο

Από το ημερολόγιο του Ελτόν

Κυριακή, 23 Νοεμβρίου

Το Σάββατο ήμουν με πυρετό στο κρεβάτι! Βρήκα τη μέρα! Ξέρεις τι είναι να έχεις πυρετό και να ακούς από το παράθυρο τις αγριοφωνάρες του Αντώνη και του Ιβάν; «Γκοολ!» Κι εγώ να ιδρώνω και να ξεϊδρώνω. Όχι βέβαια από το παιχνίδι. Από τον πυρετό! Κι όσο οι φίλοι μου έβαζαν τα γκολ τόσο κουδούνιζε το κεφάλι μου.

Δε λέω, το να αρρωσταίνεις έχει και τα καλά του. Πάνε κι έρχονται στο κρεβάτι σου. Να τα διπλά μαξιλάρια. Να και οι πορτοκαλάδες. Να και το αυτοκινητάκι από τη βιτρίνα του κυρ Αντρέα που μου έφερε η αδερφή μου η Μαργαρίτα. Όταν είσαι άρρωστος και τα δωράκια κάνουν τη δουλειά τους, σαν ασπιρίνη!

Σήμερα ούτε πονοκέφαλος ούτε πυρετός. Η μαμά ανακουφίστηκε. Ο πατέρας έγραψε σημείωμα για να καθίσω μέσα στα διαλείμματα αύριο. Βέβαια, θα χάσω το παιχνίδι της Δευτέρας. Δεν μπορεί να τα έχεις όλα δικά σου!

Πέμπτη, 4 Δεκεμβρίου

Είμαι πολύ χαρούμενος. Η συμμαθήτριά μου η Μελίνα με πλησίασε όλο χαμόγελο και μου έδωσε μια κατακόκκινη κάρτα. Ήταν πρόσκληση για τα γενέθλιά της.

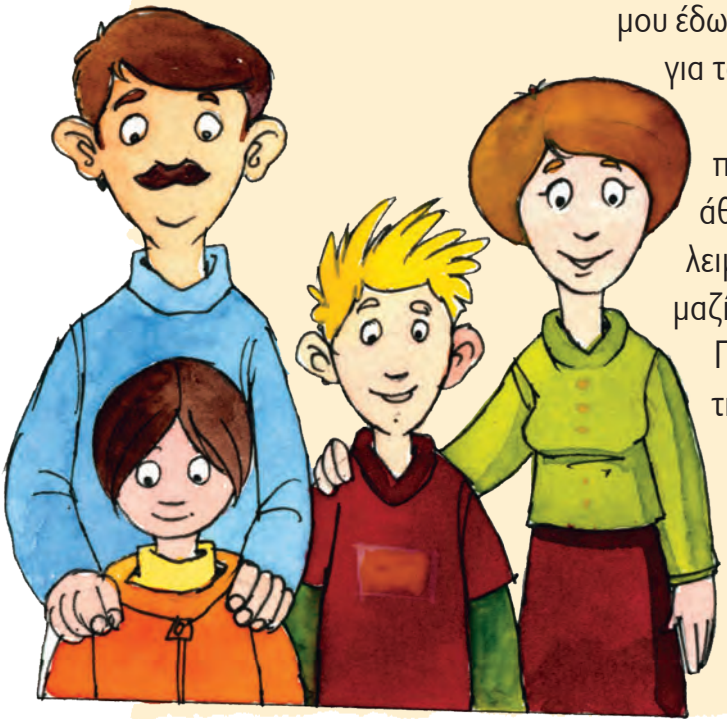

Θυμάσαι τη Μελίνα, ημερολόγιό μου; Αυτή που φώναζε γιατί της έριξα τη σοκολάτα, άθελά μου, όταν παίζαμε κυνηγητό στο διάλειμμα. Βλέπεις, η Μελίνα θέλει να τα κάνει όλα μαζί. Και να τρώει και να παίζει!

Πρέπει να σκεφτώ τι δώρο να της κάνω. Να της πάρω ένα κουτί σοκολατάκια; Μπορείς, καθώς τα τρως, να παίζεις κιόλας.

Η Μαργαρίτα είπε να της δωρίσω ένα βιβλίο και... μια σοκολάτα!

Χρόνια σου πολλά Μελίνα! Πολύχρονη!

Συγγραφική ομάδα

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1 Από ποια μέλη αποτελείται η οικογένεια του Ελτόν;

2 Τι σκέφτεται να δωρίσει ο Ελτόν στη Μελίνα και γιατί;

3 Ποια είναι η παρέα του Ελτόν στη γειτονιά;

4 Με τη συνεργασία των γονιών σου κάνε το οικογενειακό σου δέντρο. Γράψε το όνομα, το επώνυμο και τον τόπο γέννησης του κάθε συγγενή σου.

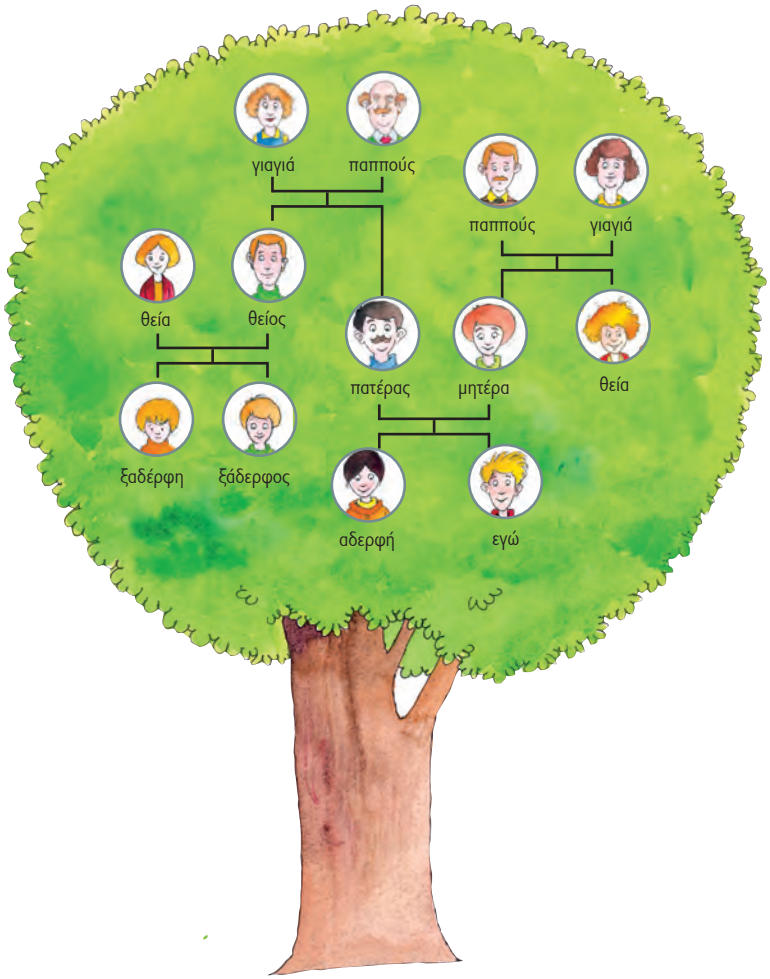

Παρατηρώ και μαθαίνω

Μερικές λέξεις παίρνουν δύο τόνους!

Θυμάσαι τη Μελίνα, **ημερολόγιό** μου;
Η Μελίνα μού έδωσε μια πρόσκληση για τα **γενέθλιά** της.

Δύο τόνους παίρνουν οι λέξεις που τονίζονται στην προπαραλήγουσα, όταν συνοδεύονται από τις αντωνυμίες: μου, σου, του, με, ...

π.χ. Πρόσκληση για τα **γενέθλια**. (Η λέξη «γενέθλια» παίρνει έναν τόνο)
Πρόσκληση για τα **γενέθλιά** μου. (Η λέξη «γενέθλια» παίρνει δύο τόνους, γιατί συνοδεύεται από την αντωνυμία «μου»)

Παίζω με τις λέξεις

5 Ο Ελτόν, όταν ήταν άρρωστος, όλο ίδρωνε και **ξε**ΐδρωνε.

Γράψε και εσύ σύνθετες λέξεις βάζοντας μπροστά το **ξε-** .

διπλώνω .....

στρώνω .....

κουμπώνω .....

διψώ .....

ντύνω .....

βάφω .....

Σκέψου τι άλλαξε στη σημασία των ρημάτων

6 Βάλε σε κύκλο τη λέξη που δεν ταιριάζει στην παρακάτω ομάδα λέξεων.

ημέρα / ημερολόγιο / ήμερος / ημερομηνία / ημερήσιος

7 Εξήγησε στον διπλανό σου τι είναι:

το ημερολόγιο τοίχου, το ημερολόγιο τσέπης, το επιτραπέζιο ημερολόγιο.

Γράφω σωστά

8 Βάλε σωστά τους τόνους και τις τελείες.

Πεμπτη, 4 Δεκεμβριου
Ειμαι πολυ χαρουμενος Η Μελινα με πλησιασε ολο χαμογελο και μου εδωσε μια κατακοκκινη καρτα Ηταν προσκληση για τα γενεθλια της

9 Από τις παρακάτω σύνθετες λέξεις λείπει το πρώτο συνθετικό.

Μπορείς να το βρεις;

το _____ λόγιο, η _____ μηνία, το _____ μίσθιο

το _____ κάματο, το _____ νυχτο

Το Χαρούμενο λιβάδι

Η Μελίνα απολαμβάνει τα δώρα του Ελτόν. Τρώει τη σοκολάτα της και διαβάζει το βιβλίο που της δώρισε.

Κάποτε, λίγο πιο μακριά από το μέρος που μένουμε, υπήρχε ένα λιβάδι. Όλοι έλεγαν πως ήταν το ωραιότερο λιβάδι που είχαν δει ποτέ. Ήταν γεμάτο κάτασπρες μαργαρίτες. Οι μαργαρίτες ήταν πολύ αγαπημένες και περνούσαν όμορφα μαζί. Ώσπου μια μέρα μια παπαρούνα φύτρωσε δίπλα τους. Σε λιγάκι μαζεύτηκαν όλες οι μαργαρίτες γύρω από το καινούριο φυτό. Άλλες το κοίταζαν με περιέργεια, άλλες με θαυμασμό κι άλλες του γύριζαν την πλάτη, γιατί δεν το ήθελαν στο λιβάδι τους.

- Αυτή είναι κατακόκκινη κι εμείς ολόασπρες, είπε μια ψηλομύτα μαργαρίτα. Κοίτα πώς διαφέρει από εμάς! Κοιτάξτε τα φύλλα της πόσο άγρια είναι! Και το κοτσάνι της είναι όλο αγκάθια! Μας χαλάει την ομορφιά του λιβαδιού. Αδύνατο να ανεχτώ εγώ, μια άσπρη, κάτασπρη μαργαρίτα, να μείνω μαζί της. Δε θέλω ένα τέτοιο λουλούδι δίπλα μου.

- Τι είναι αυτά που λέτε; είπε η γιαγιά μαργαρίτα, που τη φώναζαν Γιαγιά Μαργαριτένια και που όλες οι μαργαρίτες άκουγαν τη γνώμη της γιατί ήταν σοφή. Ο παππούς σας, που είχε πολλούς φίλους, μου έλεγε πως υπάρχουν κι αλλού λιβάδια που έχουν μαργαρίτες και παπαρούνες μαζί. Αυτός και οι φίλοι του περνούσαν πολύ ωραία εκεί, γιατί και οι παπαρούνες είναι λουλούδια σαν κι εμάς. Γι' αυτό, εγώ σας λέω να την αφήσουμε να μείνει μαζί μας. Δεν πρόκειται να μας κάνει κανένα κακό.

- Τι λες; έκανε θυμωμένα μια άλλη μαργαρίτα. Κι αν δίπλα σ' αυτή την παπαρούνα ξεφυτρώσει κι άλλη και κάνουν παπαρουνάκια, τότε θα γεμίσει το λιβάδι μας με παπαρουνοπαιδάκια. Δε θέλω τα μαργαριτάκια μου να παίζουν μαζί τους.

- Αυτή διαφέρει από εμάς. Πώς μπορούμε να ταιριάξουμε;

- Κι εμείς οι μαργαρίτες διαφέρουμε μεταξύ μας κι όμως ταιριάξαμε, είπε η Μαργαρίτα-Ρίτα, μια άλλη μαργαρίτα που από την αρχή κοίταζε με συμπάθεια την παπαρούνα.

- Πώς διαφέρουμε μεταξύ μας, αφού είμαστε όλες άσπρες; απόρησαν οι υπόλοιπες μαργαρίτες.

Κι άρχισαν να μετρούν τα φύλλα τους, τα κοτσάνια τους και τις ρίζες τους. Κατάλαβαν ότι είχαν αρκετές διαφορές. Έτσι με τον καιρό, άρχισαν να γίνονται φίλες με την παπαρούνα. Περνούσαν πολύ καλά όλες παρέα. Η παπαρούνα είχε γίνει μέλος της ομάδας τους, κι ας ήταν κόκκινη. Κατάλαβαν πως ούτε το φαγητό τους τρώει ούτε τον ήλιο τους παίρνει. Έφταναν όλα για όλους. Είχαν ακούσει μάλιστα τους ανθρώπους να λένε πως, τώρα που το λιβάδι ήταν ασπροκόκκινο, τους άρεσε περισσότερο.

Διασκευασμένο απόσπασμα από το βιβλίο της Φυλλιώς Νικολούδη
Το χαρούμενο λιβάδι, εκδ. Ελληνικά Γράμματα

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1 Συζητήστε στην τάξη πώς αντέδρασαν οι μαργαρίτες όταν εμφανίστηκε η παπαρούνα.

2 Αν η παπαρούνα ήταν ακατάδεκτη, επειδή ένιωθε μοναδική μέσα στο λιβάδι, τι νομίζεις ότι θα σκεφτόταν για τις μαργαρίτες;

3 Συχνά για τα βιβλία που διαβάζουμε κρατούμε μερικές σημειώσεις, ώστε να θυμόμαστε τι έχουμε διαβάσει. Συμπλήρωσε κι εσύ την κάρτα με τα στοιχεία του βιβλίου που διάβασε η Μελίνα. Μπορείς να δώσεις στην κάρτα σου ένα σχήμα που αγαπάς.

Τίτλος του βιβλίου:
.....
Συγγραφέας:.....
.....
Ήρωες:.....
.....
Τι μου άρεσε:.....
.....
.....
.....

Κρεμάστε σε ένα ξερό κλαδί τις κάρτες από τα βιβλία που διαβάσατε και φτιάξτε ένα βιβλιόδεντρο για την τάξη.

Παρατηρώ και μαθαίνω

Γιατί μπροστά από τα λόγια της κάθε μαργαρίτας υπάρχει και μία παύλα;

- Αυτή είναι κατακόκκινη κι εμείς ολόασπρες, είπε μια ψηλομύτα μαργαρίτα.
- Τι είναι αυτά που λέτε; είπε η γιαγιά μαργαρίτα.
- Τι λες; έκανε θυμωμένα μια άλλη μαργαρίτα.

Οι μαργαρίτες συζητούν, κάνουν δηλαδή έναν διάλογο. Στον διάλογο χρησιμοποιούμε την **παύλα** (–) κάθε φορά που μιλάει άλλο πρόσωπο.

Καθεμία με τη γνώμη της

4 Οι μαργαρίτες συζητούν. Καθεμία λέει τη γνώμη της και τη δικαιολογεί. Συμπλήρωσε τους πίνακες για να δεις τι υποστηρίζει κάθε μαργαρίτα και γιατί.

Η γνώμη της ψηλομύτας Μαργαρίτας: Δε θέλω ένα τέτοιο λουλούδι δίπλα μου.
Επιχειρήματα: Γιατί είναι κατακόκκινη,.....
(γιατί, επειδή, διότι)
.....
.....

Η γνώμη της γιαγιάς Μαργαρίτας: Να αφήσουμε την παπαρούνα να μείνει μαζί μας.
Επιχειρήματα: .....
(γιατί, επειδή, διότι)
.....
.....

Η γνώμη της Μαργαρίτας-Ρίτας: Κι εμείς οι μαργαρίτες διαφέρουμε μεταξύ μας.
Επιχειρήματα: .....
(γιατί, επειδή, διότι)
.....

.....

- Συζητήστε στην τάξη τα παραπάνω επιχειρήματα.

Παίζω με τις λέξεις

5 Γράψε τι σημαίνουν οι λέξεις:

κάτασπρος = ...

κατακόκκινος = ...

καταπράσινος = ...

- Στις παραπάνω σύνθετες λέξεις κύκλωσε τι σημαίνει το αρχικό κομμάτι **«κατά»**:
  α. ίδιος με **β.** εντελώς **γ.** λίγο

6 Αντιστοίχισε τις λέξεις της στήλης **Α** με τις λέξεις της στήλης **Β** που έχουν την ίδια σημασία:

Α			**Β**
κάτασπρες	•	•	ακατάδεκτη
θαυμασμός	•	•	νέο
ψηλομύτα	•	•	ευχάριστη έκπληξη
καινούριο	•	•	ολόασπρες

- Υπογράμμισε στο κείμενό σου τις λέξεις της στήλης **Α** και άλλαξέ τες με τις συνώνυμές τους από τη στήλη **Β**. Αλλάζει κάτι;

Γράφω σωστά

7 Τι είπε η Μαργαρίτα-Ρίτα στις άλλες παπαρούνες;

.....

.....

8 Γράψε πέντε λέξεις με πρώτο συνθετικό τη λέξη **κατά**.

.....

Λεξιλόγιο

Πού θα μπορούσες να χρησιμοποιήσεις τις παρακάτω λέξεις;
Τοποθέτησέ τες στην αντίστοιχη κατηγορία. Μερικές λέξεις ταιριάζουν σε παραπάνω από μία κατηγορίες.

ετοιμάζω - ετοίμασε,
μαγειρεύω - μαγείρεψε,
ξεσκονίζω - ξεσκόνισε,
σκουπίζω - σκούπισε,
τηλεφωνώ - τηλεφώνησε,
στολίζω - στόλισε

γιορτή, δώρο,
γενέθλια, γέννηση,
γραμμάρια, διεύθυνση,
ένατος, εννιά,
ετοιμασία, ημερομηνία,
μάγειρας, ζαχαροπλάστης,
ζάχαρη, βούτυρο,
όνομα, επώνυμο,
ονοματεπώνυμο,
ποτήρι, φλιτζάνι,
πατατοσαλάτα,
σπανακόπιτα,
τυρόπιτα, υλικά,
ψυγείο, αμύγδαλο

έτοιμος -η -ο,
κατακόκκινος -η -ο,
κάτασπρος -η -ο,
ολόασπρος -η -ο,
νόστιμος -η -ο,

Λέξεις για συνταγές

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Λέξεις για προσκλήσεις

.....
.....
.....
.....
.....

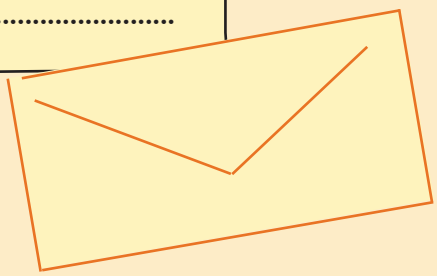

Λέξεις για εορταστικές προετοιμασίες

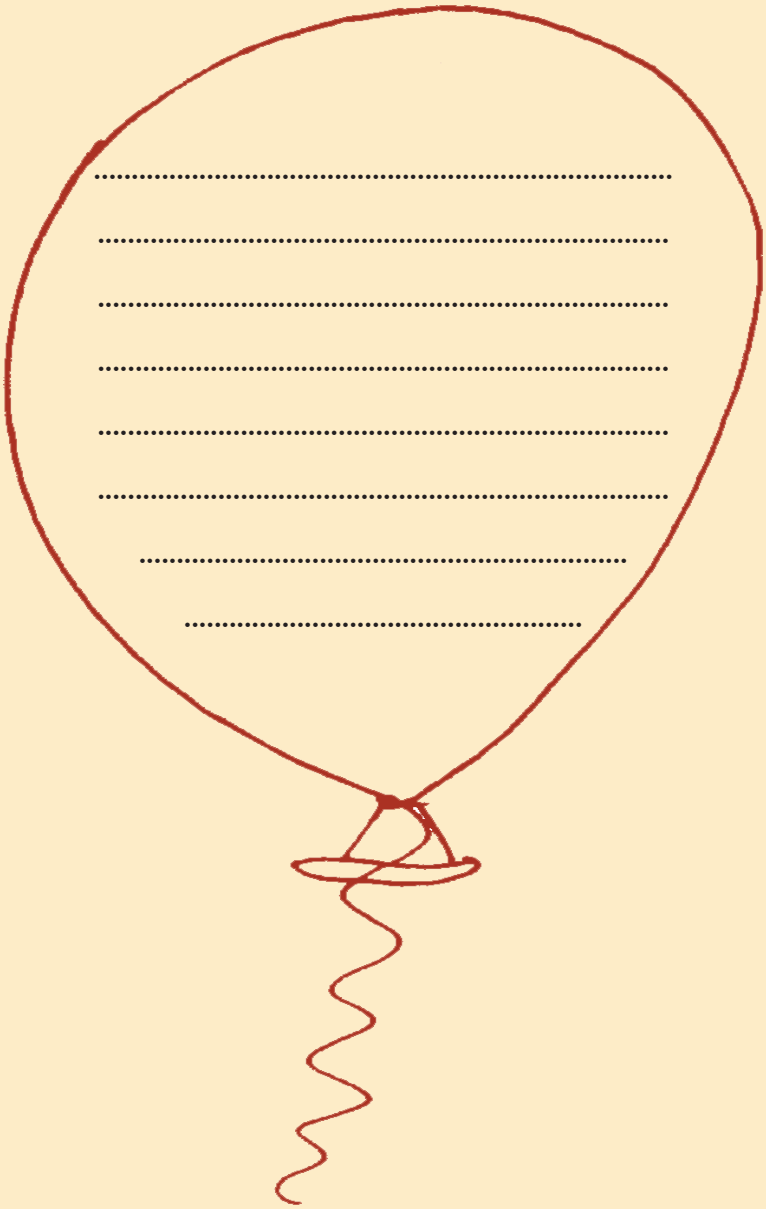

Εκφράσεις

- Γράψε τη λέξη που λείπει σε καθεμιά από τις παρακάτω εκφράσεις:

Μεγάλη _____ έχεις για τον εαυτό σου!

_____ δεν έχεις από ζαχαροπλαστική!

Ρίξε μια _____ κανέλα.

Για τον Κώστα ο μήνας έχει _____ .

Άνθρωποι και μηχανές

1 Φτιάξε μου έναν σιδερένιο άνθρωπο

2 Μηχανές του μέλλοντος

3 Το ηλιακό λεωφορείο

4 Στο Αττικό Μετρό

Φωτ/φία: από φυλλάδιο του Αττικό Μετρό

Οι άνθρωποι σχεδιάζουν και φτιάχνουν μηχανές και μεγάλα έργα που κάνουν τη ζωή μας καλύτερη. Θα παίξουμε με ρομπότ και θα γνωρίσουμε και στα άλλα παιδιά σημαντικά έργα της περιοχής μας.

Φτιάξε μου έναν σιδερένιο άνθρωπο

Φωτ/φία: από το βιβλίο της Yvonne Ayo *Αφρική*, εκδ. Ερευνητές

Πριν από πολλά πολλά χρόνια ζούσε ένας βασιλιάς, που ήθελε να φτιάξει έναν άνθρωπο. Φώναξε, λοιπόν, τον αρχηγό των σιδηρουργών και τον πρόσταξε να του φτιάξει έναν σιδερένιο άνθρωπο.

«Μα.....» πήγε να πει ο σιδεράς.

«Δεν έχει μα» τον διέκοψε ο βασιλιάς. «Εδώ σου έχω όλο το σίδερο που θα χρειαστείς. Έχε υπόψη σου ότι θέλω έναν ζωντανό άνθρωπο, που θ' ανασαίνει, με αίμα στο σώμα του και μυαλό στο κεφάλι του».

Ο αρχισιδηρουργός πήρε το σίδερο κι επέστρεψε λυπημένος σπίτι του. Ρώτησε όλους τους φίλους του, αλλά κανείς δεν ήξερε πώς φτιάχνεται ένας αληθινός άνθρωπος.

Μια μέρα, συνάντησε έναν παλιό του φίλο που ζούσε μόνος στην ερημιά. Ο αρχισιδηρουργός είπε στον σοφό τα βάσανά του κι αυτός του είπε τι να κάνει.

Έχοντας στα αυτιά του τα λόγια του σοφού, πήγε στον βασιλιά και του είπε: «Μεγαλειότατε, πρέπει να διατάξεις όλους τους υπηκόους σου να ξυρίσουν τα κεφάλια τους και να κάψουν τα μαλλιά τους, ώστε να μαζευτούν χίλια φορτία κάρβουνο για να λιώσει ο σίδηρος. Μετά θα τους βάλεις να μαζέψουν χίλιους κουβάδες δάκρυα για να σβηστεί η φωτιά. Γιατί, όπως καταλαβαίνεις, το κάρβουνο από ξύλα και το νερό από ποτάμι δεν αρκούν για να φτιαχτεί ένας άνθρωπος!».

Ο βασιλιάς έκανε ό,τι του ζήτησε. Όλοι οι άνθρωποι ξύρισαν τα κεφάλια τους και έκαψαν τα μαλλιά τους, αλλά έβγαλαν μόνο ένα φορτίο κάρβουνο. Μετά όλοι άρχισαν να κλαίνε, αλλά μάζεψαν μονάχα δύο κουβάδες δάκρυα.

Ο βασιλιάς κάλεσε ξανά τον αρχηγό των σιδηρουργών. «Δε χρειάζεται να φτιάξεις έναν άνθρωπο» του είπε. «Δυστυχώς, δεν μπόρεσα να μαζέψω ούτε τα κάρβουνα ούτε το νερό».

«Μεγαλειότατε» απάντησε ο αρχισιδηρουργός του «χαίρομαι που δε βρήκες αρκετά μαλλιά και δάκρυα, επειδή, για να πω την αλήθεια, δε θα μπορούσα να σου φτιάξω έναν άνθρωπο!»

Διασκευασμένος αφρικανικός μύθος και εικόνα από το βιβλίο του Νηλ Φίλιπ *Μύθοι απ' όλο τον κόσμο*, απόδοση Μαριάννα Τζιαντζή, εκδ. Ερευνητές

Ο χάλκινος γίγαντας

Ο Ήφαιστος, ο θεός της φωτιάς και του σιδήρου, κατασκεύασε έναν χάλκινο γίγαντα για τον Βασιλιά Μίνωα. Ο γίγαντας Τάλως έπαιρνε την ενέργειά του από μία φλέβα μέσα στην οποία έτρεχε θεϊκό αίμα. Η φλέβα άρχιζε από τον λαιμό και κατέληγε στα πόδια, όπου έκλεινε με ένα χάλκινο καρφί. Αποστολή του ήταν να προστατεύει την Κρήτη από κάθε επιδρομέα.

Ωστόσο, η άφιξη των Αργοναυτών στο νησί σήμανε το τέλος του. Ο γίγαντας όταν είδε το πλοίο τους, την Αργώ, να πλησιάζει έριξε πέτρες για να τους απομακρύνει. Τότε η μάγισσα Μήδεια, η σύντροφος του Ιάσονα, τον εξόντωσε βγάζοντας το καρφί που κρατούσε τη φλέβα κλειστή.

Μύθος από την αρχαία Ελλάδα

Σκίτσο του Γ. Σεϊτάνη από το βιβλίο της Αγγελικής Βαρελά *Κρήτη*, εκδ. Πατάκη

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1 Ποιο πρόβλημα αντιμετώπιζε ο αρχηγός των σιδηρουργών;

2 Τι τέχνασμα πρότεινε ο σοφός, ώστε να βγει ο αρχισιδηρουργός από τη δύσκολη θέση;

3 Τι κατάφερε τελικά ο αρχισιδηρουργός;

Διαβάζω τους δύο μύθους

4 Διάβασε τους δύο μύθους και απάντησε στις παρακάτω ερωτήσεις.

- Ποιοι ήταν οι κατασκευαστές;
- Τι υλικά χρειάζονταν;
- Ποιο ήταν το αποτέλεσμα της προσπάθειας;

5 Συζητήστε στην τάξη ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στον αφρικανικό και τον αρχαιοελληνικό μύθο.

Παρατηρώ και μαθαίνω

«Πριν από πολλά, πολλά χρόνια ζούσε **ένας** βασιλιάς, που ήθελε να φτιάξει **έναν** άνθρωπο. Φώναξε, λοιπόν, **τον** αρχηγό **των** σιδηρουργών και **τον** πρόσταξε να του φτιάξει **έναν** σιδερένιο άνθρωπο».

Σ' αυτές τις προτάσεις υπάρχουν πολλά άρθρα.

Έχεις δίκιο. «...**ένας** (κάποιος) βασιλιάς, ...**έναν** (κάποιον) άνθρωπο». Οι λέξεις **ένας**, **έναν**, όπως μάθαμε, είναι **αόριστα άρθρα**.
«...**τον** αρχηγό **των** σιδηρουργών». Οι λέξεις **τον**, **των** είναι **οριστικά άρθρα**.
Πρόσεξε όμως τη φράση: «**τον** πρόσταξε (αυτόν) να **του** φτιάξει (αυτού)». Οι λέξεις **τον, του** είναι οι **αδύνατοι τύποι των προσωπικών αντωνυμιών**, όπως είδαμε σε προηγούμενο μάθημα.

Και πώς θα ξεχωρίζουμε τα **άρθρα** από τους **αδύνατους τύπους των προσωπικών αντωνυμιών**;

- Μετά τα **άρθρα** υπάρχει ουσιαστικό (**τον** αρχηγό).
- Μετά τις **προσωπικές αντωνυμίες** υπάρχει ρήμα (**τον** πρόσταξε).

Παίζω με τις λέξεις

6 Ο τεχνίτης φτιάχνει...

πόρτα από σίδερο → σιδερένια πόρτα

κορνίζα από ασήμι → .....

..... → ξύλινο τραπέζι

δίσκο από χαλκό → .....

..... → αλουμινένιο κουτί

ποτήρι από γυαλί → .....

..... → πέτρινο σπίτι

βάζο από πηλό → .....

Γράφω σωστά

7 Με τις πληροφορίες της πρώτης παραγράφου του κειμένου συμπλήρωσε την πρόταση:

Ο βασιλιάς ζήτησε από τον αρχηγό των ..... να του φτιάξει έναν ζωντανό ..... από ..... που θα ..... και θα είχε ..... στο σώμα του και ..... στο κεφάλι του.

8 Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν και βάλε τόνο όπου χρειάζεται.

ο άνθρ_πος, το σ_μα, η φ_τιά,

το σ_δερο, ο σ_δεράς, σ_δερένιος-α-ο,

το ξ _λο, ξ _λινος-η-ο

Μηχανές του μέλλοντος

Φωτ/φία: από φυλλάδιο της εταιρείας Jesse Wallace

Τα ρομπότ είναι αυτόματες μηχανές που ελέγχονται από ηλεκτρονικό υπολογιστή. Τα ρομπότ αξιοποιούνται κυρίως στα εργοστάσια, όπου εκτελούν με ταχύτητα και ακρίβεια βαριές και δύσκολες δουλειές.

1

2

Να και ένα ρομπότ που περπατάει, μιλάει, τραγουδάει και εκτελεί απλές εντολές. Αυτό το ρομπότ όμως δεν είναι παρά ένα έξυπνο παιχνίδι. Ίσως κάποια μέρα κατασκευαστούν ρομπότ που θα μας απαλλάξουν από όλες τις δουλειές του σπιτιού.

Φωτ/φία: από εφημ. *Το ΒΗΜΑ* της *Κυριακής*

Φωτ/φία: από περ. *Hi Tech*

3

Τι θα λέγατε να σας κρατά συντροφιά ένα κατοικίδιο ρομπότ; Ένας σκύλος-ρομπότ, ο οποίος δεν τρώει φαΐ αλλά κινείται με μπαταρίες και όταν λείπετε από το σπίτι αναλαμβάνει να το φυλάει.

Τα ρομπότ πάνε στο διάστημα! Στο μέλλον, οι περισσότερες αποστολές στο διάστημα θα γίνονται με ρομπότ.

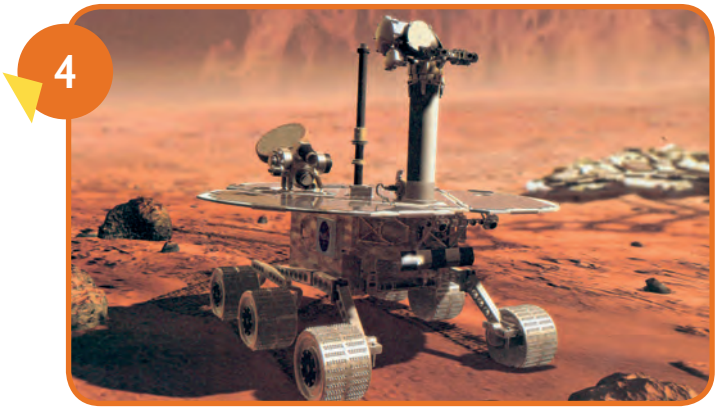

Φωτ/φία: NASA, από το περ. *Γεωτρόπιο*

Στο εργαστήριο του μικρού εφευρέτη

1 Σκέψου με την ομάδα σου μια μηχανή-ρομπότ που θα ήταν χρήσιμη για κάποιες δουλειές και σχεδίασέ την εδώ. Μπορείτε ύστερα να συζητήσετε τα σχέδια που έκανε η κάθε ομάδα.

2 Βρες ένα όνομα για το ρομπότ που σχεδίασες: .....

3 Γράψε ποιες δουλειές είναι προγραμματισμένο να κάνει: .....

.....

Κοίτα τι σκέφτηκε!

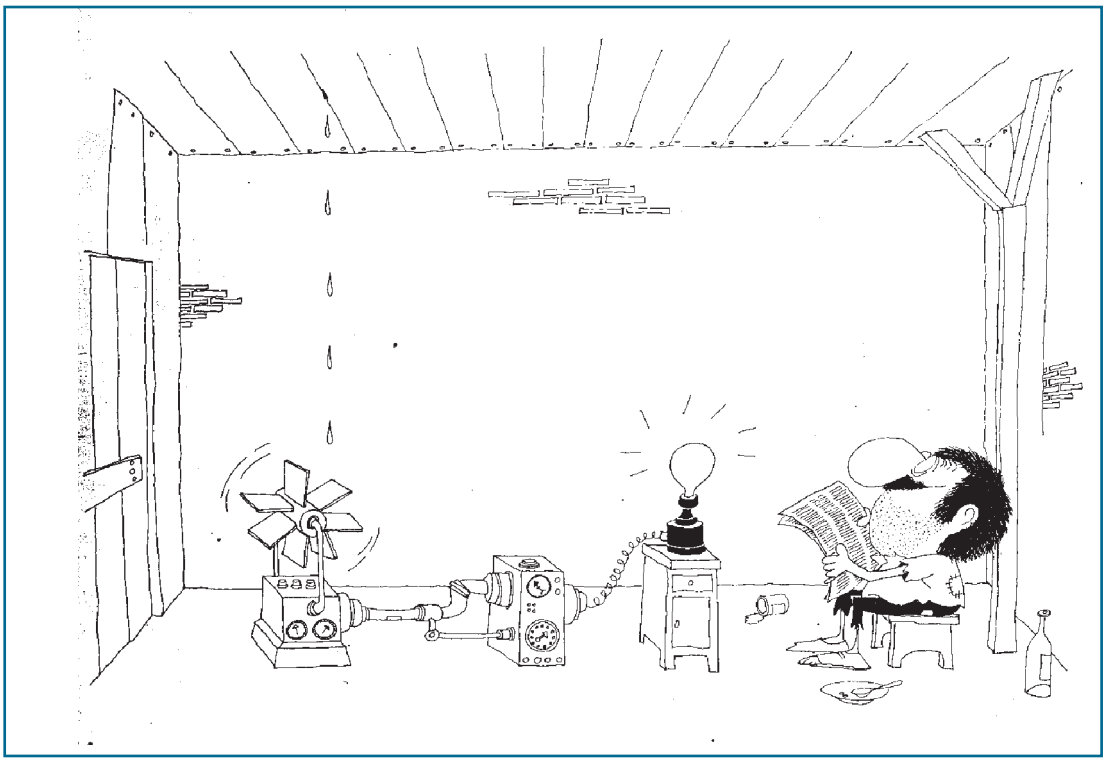

Σκίτσο του Κυρ, από το βιβλίο του *Τζιζί*, εκδ. Κάκτος

4 Ποιο είναι το πρόβλημα του ανθρώπου της γελοιογραφίας;

5 Συζήτησε με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου στην τάξη πώς δουλεύει αυτή η μηχανή.

Παίζω με τις λέξεις

Εκφράζομαι σωστά

6 Φαντάσου ότι είσαι ένας μηχανικός και δίνεις οδηγίες σε μια ομάδα βοηθών σου για να κατασκευάσετε ένα ρομπότ. Να αντικαταστήσεις τα ρήματα του κειμένου των οδηγιών με τα παρακάτω ρήματα:

σχεδιάζω, κατασκευάζω, συναρμολογώ, αναλαμβάνω.

«Εσείς δόκτορα Γρανάζη (θα κάνετε).....το ρομπότ.
Ο δόκτορας Τανάλιας (θα κάνει).....τα διάφορα
εξαρτήματα κι ο δόκτορας Συνδετήρας (θα κάνει) .....
τα χέρια και τα πόδια. Τέλος εγώ (θα κάνω).....το κεφάλι
κι ό,τι άλλο απομένει».

Για να περιγράψουμε μια εργασία χρησιμοποιούμε το κατάλληλο ρήμα.

7 Στις παρακάτω προτάσεις να αντικαταστήσεις το ρήμα «φτιάχνω» με το κατάλληλο ρήμα από το πλαίσιο, για να εκφράσεις καλύτερα αυτό που κάνει ο καθένας.

σκάβω, ψήνω, ζυμώνω, επισκευάζω, δουλεύω, μαγειρεύω, κατασκευάζω

- Ο μηχανικός (φτιάχνει)..... τη μηχανή του αυτοκινήτου.
- Ο εργάτης (φτιάχνει).....ένα χαντάκι στον δρόμο.
- Η μητέρα μου (φτιάχνει).....νόστιμα φαγητά.
- Ο παππούς μου (φτιάχνει).....ξύλινα καραβάκια.
- Η φουρνάρισσα (φτιάχνει).....ωραία κουλουράκια.

Γράφω σωστά

Το ρομπότ μαθαίνει... γλώσσες

8 Μάθε στο ρομπότ να μιλά σωστά ελληνικά. Γράψε τα λόγια του όπως έπρεπε να τα πει. Χρησιμοποίησε μικρά γράμματα και βάλε τόνο, κόμμα και τελεία όπου χρειάζεται.

ΕΙ ΜΑΙ ΕΝΑΡΟ ΜΠΟΤ ΠΟΥΠΕΡ ΠΑΤΑΕΙ ΜΙ ΛΑΕΙΤΡΑ ΓΟΥΔΑΕΙ ΚΑΙ ΕΚΤΕ ΛΕΙ ΑΠΛΕΣΕΝΤ ΟΛΕΣ

.....

.....

.....

9 Συμπλήρωσε τα γράμματα που λείπουν.
η δουλ__ά, η κατασκ__ή, κατασκ__άζω, το __τοκίνητο, __τόματος -η -ο

Το ηλιακό λεωφορείο

Ήταν κάποτε μια μικρή, ονειρεμένη πολιτεία, η Λιλιπούπολη,
που στους δρόμους της ταξίδευε ένα αλλιώτικο λεωφορείο.

Ένα λεωφορείο που το λένε Ηλιοτρόπιο,
με πεταλούδες άσπρες και ροζ,
κάνει κάθε μέρα κι ένα δρομολόγιο
πάνω σε μια γραμμή από φως.

Τρέχα, ηλιακό μου λεωφορείο,
πέρνα σαν αστραπή πορτοκαλιά
κι απ' την εξάτμισή σου πέτα γύρω γύρω
ηλιόσπορους να τρώνε τα πουλιά.

Μ' ένα λεωφορείο που το λένε Ηλιοτρόπιο
γεμάτο γέλια και μουσικές,
πάμε κάθε μέρα κι ένα δρομολόγιο
στις φωτεινές μας Λιλιγειτονιές.

Στίχοι της Μαριανίνας Κριεζή από το τραγούδι «Το ηλιακό λεωφορείο»,
που περιλαμβάνεται στον δίσκο της MINOS-EMI *Εδώ Λιλιπούπολη*

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1 Διάβασε τον τρίτο και τον τέταρτο στίχο της πρώτης και δεύτερης στροφής.
Τι παρατηρείς;

2 Σε τι διαφέρει το ηλιακό λεωφορείο της Λιλιπούπολης από τα λεωφορεία που ξέρεις;

Παίζω με τις λέξεις

3 Γράψε τις παρακάτω λέξεις στη στήλη που ταιριάζουν:
(ηλιόλουστος, ηλιοτρόπιο, ηλιέλαιο, ηλιαχτίδα, ηλιοβασίλεμα, ηλίανθος, ηλιοθεραπεία, ηλιόσπορος)

ήλιος, το αστέρι

.....
.....
.....
.....

ήλιος, το φυτό

.....
.....
.....
.....

Γράφω σωστά

4 Αντίγραψε τη δεύτερη στροφή του ποιήματος:

.....
.....
.....
.....

5 Βάλε τις λέξεις σε αλφαβητική σειρά.

ηλιοτρόπιο, φωτεινός, λεωφορείο, ηλιόσπορος, λεωφόρος, φως, ηλιοβασίλεμα, ηλιακός

.....
.....

Στο Αττικό Μετρό

1

Το Αττικό Μετρό, ο υπόγειος σιδηρόδρομος της Αθήνας, λειτουργεί από τον Ιανουάριο του 2000. Είναι ένα εντυπωσιακό έργο που επεκτείνεται συνεχώς σε πολλούς δήμους της Αττικής.

2

Το Μετρό συντομεύει στο μισό τον χρόνο μετακίνησης των κατοίκων στην πόλη σε σχέση με τα άλλα μέσα μεταφοράς. Τα δρομολόγιά του είναι συχνά και εκτελούνται με ακρίβεια. Καθημερινά για τη μετακίνησή τους το εμπιστεύονται περισσότεροι από μισό εκατομμύριο επιβάτες.

Φωτ/φία: από φυλλάδιο του Αττικό Μετρό

3

Το Μετρό είναι ένα έργο πολιτισμού. Κατά την κατασκευή του πραγματοποιήθηκαν μεγάλες αρχαιολογικές ανασκαφές και βρέθηκαν σημαντικοί αρχαιολογικοί θησαυροί. Στους σταθμούς του Μετρό εκτίθενται πλούσια ευρήματα αυτών των ανασκαφών καθώς και έργα σύγχρονης τέχνης Ελλήνων καλλιτεχνών.

Έργο του Κ. Τσόκλη, από φυλλάδιο του Αττικό Μετρό

Ξεκλειδώνω το κείμενο

1 Γράψε έναν τίτλο για το καθένα από τα παραπάνω κείμενα.

1. .....
2. .....
3. .....

2 Γιατί τόσοι πολλοί επιβάτες χρησιμοποιούν καθημερινά το Μετρό;

.....

.....

3 Γιατί το Μετρό είναι ένα έργο πολιτισμού;

.....

.....

Έργο του Παύλου, από φυλλάδιο του Αττικό Μετρό

Χρησιμοποιώ το Μετρό

Στον σταθμό...

Φωτ/φία: από φυλλάδιο του Αττικό Μετρό

- Προσέξτε πού πατάτε και πώς περπατάτε, όταν ο καιρός είναι άσχημος. Όταν βρέχει ή χιονίζει, το δάπεδο γλιστράει.
- Μην τρέχετε στους χώρους του σταθμού.
- Μπείτε και βγείτε στο Μετρό κρατώντας το χέρι της μητέρας σας, του πατέρα σας ή αυτού που σας συνοδεύει.
- Στις κυλιόμενες σκάλες σταθείτε στη δεξιά πλευρά και κρατηθείτε από τη μαύρη χειρολαβή. Αφήστε την αριστερή πλευρά για τους βιαστικούς.
- Περιμένετε να έλθει το τρένο στην αποβάθρα πάντοτε πίσω από τη διαχωριστική γραμμή του δαπέδου.
- Όταν το τρένο έλθει, σταθείτε δεξιά ή αριστερά από τις πόρτες για να βγουν οι επιβάτες, και μετά μπείτε εσείς.
- Όταν κλείνουν οι πόρτες, απομακρυνθείτε από το τρένο και μην προσπαθήσετε να το προλάβετε τρέχοντας.

4 Διάβασε τις παραπάνω οδηγίες και συζήτησε στην τάξη σου από τι μας προφυλάσσουν, όταν χρησιμοποιούμε το Μετρό.

5 Διάλεξε δύο από τις παραπάνω οδηγίες. Πώς θα τις έλεγες σε έναν φίλο ο οποίος πρόκειται να επισκεφτεί το Μετρό; (Σε έναν φίλο μας μιλάμε στο β΄ πρόσωπο του ενικού αριθμού.)

6 Συζητήστε στην τάξη ποιες οδηγίες θα ήταν χρήσιμες για τα παιδιά, όταν βρίσκονται στο σχολείο. Παρουσιάστε τις οδηγίες αυτές στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης.

Παρατηρώ και μαθαίνω

Μπείτε και βγείτε στο Μετρό **κρατώντας** το χέρι της μητέρας σας, του πατέρα σας ...

Πώς πρέπει να μπαίνουμε και να βγαίνουμε στο Μετρό; **Κρατώντας** το χέρι του συνοδού μας.
Η λέξη «κρατώντας» **μας δείχνει τον τρόπο** με τον οποίο πρέπει να μπαίνουμε και να βγαίνουμε στο Μετρό. Προέρχεται από το ρήμα «κρατώ», είναι ένας ρηματικός τύπος αλλά δεν κλίνεται. Αυτός ο ρηματικός τύπος λέγεται **μετοχή**.

Βρήκα και άλλη μετοχή, Σοφούλα.

Όταν κλείνουν οι πόρτες, απομακρυνθείτε από το τρένο και μην προσπαθήσετε να το προλάβετε **τρέχοντας**.

Και οι δύο μετοχές τελειώνουν σε **-οντας**. Γράφονται όμως διαφορετικά.
Όταν τονίζονται στο **ο**, γράφονται με **ωμέγα** (**ω**).
π.χ. κρατ**ώ**ντας.
Όταν δεν τονίζονται στο **ο**, γράφονται με **όμικρον** (**ο**).
π.χ. τρέχ**ο**ντας.

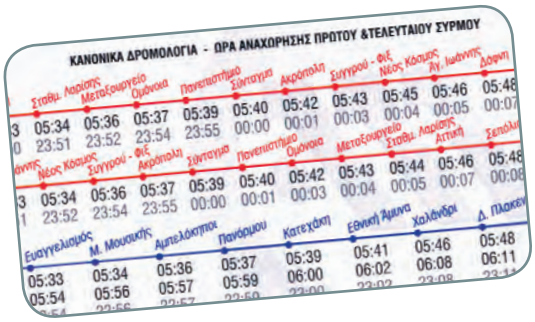

Σοφούλα, **μετρώ** τα δρομολόγια του **Μετρό.**

- Μερικές λέξεις μπορεί να ακούγονται ίδιες, αλλά διαφέρουν στην ορθογραφία και τη σημασία τους. Άλλο πηγαίνω με το **Μετρό** κι άλλο **μετρώ** τα χρήματά μου. Άλλο **κλείνω** την πόρτα κι άλλο **κλίνω** το ρήμα.

  Αυτές οι λέξεις ονομάζονται **ομόηχες**.

Γράφω σωστά

7 Συμπλήρωσε σωστά τις παρακάτω οδηγίες.

- Μπ__τε και βγ__τε στο Μετρό κρατ_ντας το χέρι του συνοδού σας.
- Όταν οι πόρτες κλείνουν απομακρυνθ__τε από το τρένο και μην προσπαθήσετε να το προλάβετε τρέχ_ντας.

Για να γράψεις σωστά τα παραπάνω ρήματα με τα οποία δίνουμε οδηγίες, πρόσεξε τα παραδείγματα:
ανεβαίνω - ανεβ**είτε**
κατεβαίνω - κατεβ**είτε**

8 Γράψε τα **ι**, **η**, **υ**, **ει**, **οι** που λείπουν και βάλε τόνο όπου χρειάζεται.

ο κάτ__κος, η μετακίν_ση, ο σιδ_ρόδρομος,
υπόγ__ος -α -ο, σ_γχρονος -η -ο

Λεξιλόγιο

Οι λέξεις ταξιδεύουν!

- Βάλε τις λέξεις στα βαγόνια τους.

άνθρωπος, σώμα, φωτιά, σίδερο, σιδερένιος -α -ο, ξύλο, ξύλινος -η -ο, φτιάχνω

λεωφορείο, δρομολόγιο, ήλιος, ηλιακός -ή -ό, ηλιοβασίλεμα, φως, φωτεινός -ή -ό

δουλειά, κατασκευάζω, κατασκευή, αυτόματος -η -ο, αυτοκίνητο

υπόγειος -α -ο, σιδηρόδρομος, χρησιμοποιώ - χρησιμοποιείτε, μετακίνηση,
κάτοικος, σύγχρονος -η -ο, μπαίνω - μπείτε, βγαίνω - βγείτε,
ανεβαίνω - ανεβείτε, κατεβαίνω - κατεβείτε

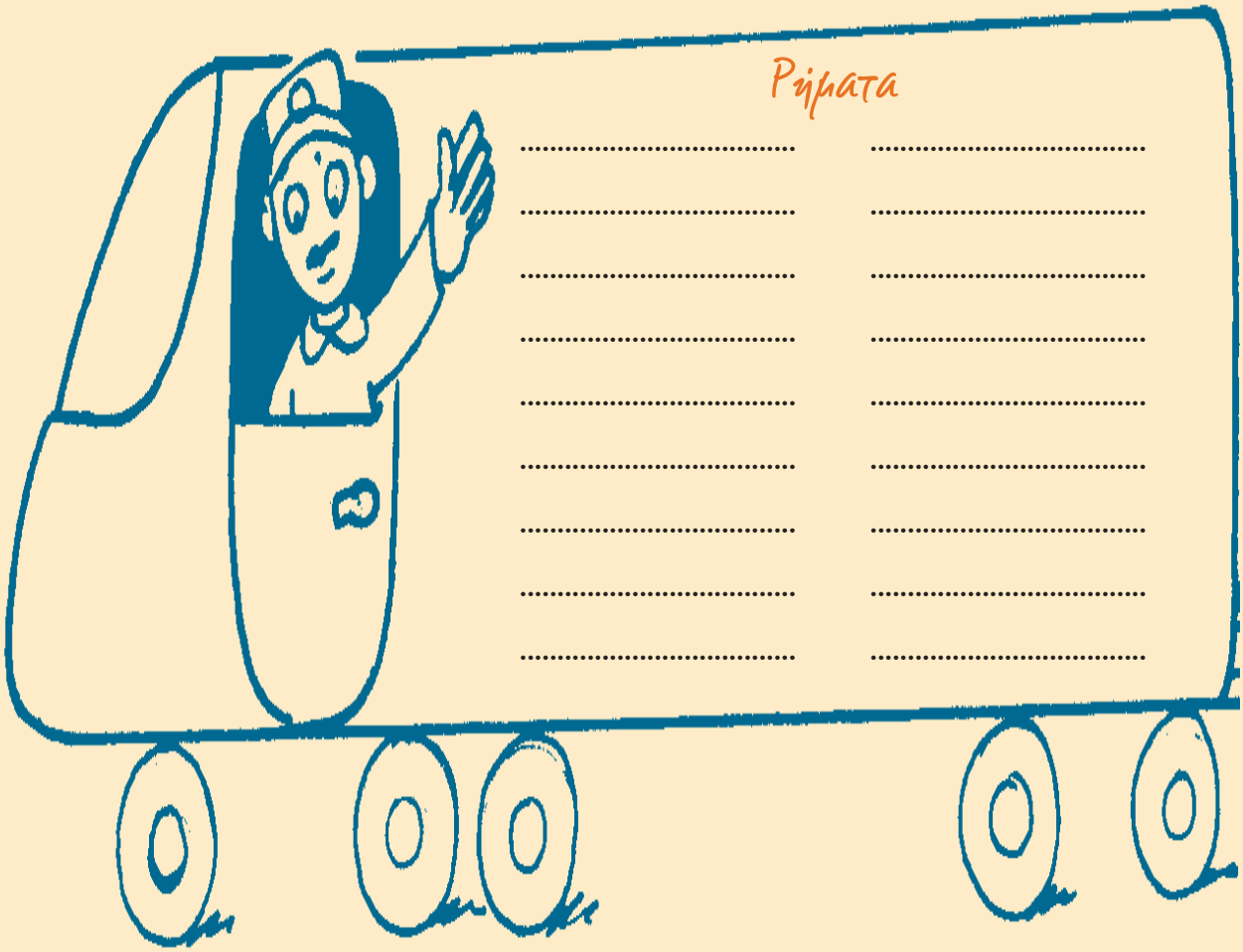

Ουσιαστικά

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Επίθετα

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Γιορτάζω και θυμάμαι

1 Να 'μουν του στάβλου έν' άχυρο

2 Να τα πούμε;

3 Αποκριές

4 Η καταστροφή των ψαρών

5 Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου

Ν. Γύζης, *Η Δόξα* από το βιβλίο της Ν. Μυσιρλή *Γύζης*, εκδ. Αδάμ

Μικροί και μεγάλοι γιορτάζουμε τη γέννηση του Χριστού και τον ερχομό του νέου χρόνου, τραγουδάμε κάλαντα.

Την 25η Μαρτίου θυμόμαστε τον μεγάλο αγώνα των Ελλήνων για ελευθερία και τη χαρμόσυνη είδηση του Ευαγγελισμού.

Να 'μουν του στάβλου έν' άχυρο

Η Γέννηση, Ιερά Μονή Καρέα

Να 'μουν του στάβλου εν' άχυρο, ένα φτωχό κομμάτι,
την ώρα π' άνοιξε ο Χριστός στον ήλιο του το μάτι!
Να ιδώ την πρώτη του ματιά και το χαμόγελό του,
το στέμμα των ακτίνων του γύρω στο μέτωπό του.
Να λάμψω από τη λάμψη του κι εγώ σαν διαμαντάκι
κι από τη θεία του πνοή να γίνω λουλουδάκι,
να μοσχοβοληθώ κι εγώ από την ευωδία,
που άναψε στα πόδια του των Μάγων η λατρεία.

Να 'μουν του στάβλου έν' άχυρο, ένα φτωχό κομμάτι,
την ώρα π' άνοιξ' ο Χριστός στον ήλιο του το μάτι...

Απόσπασμα από το ποίημα του Κωστή Παλαμά
«Χριστούγεννα», στο βιβλίο του Θ. Α. Γιαννόπουλου
Νεότερη Σχολική Ανθολογία,
εκδ. Χ. Τεγόπουλου - Ν. Νίκα

Στη φάτνη του Χριστού

1. Σε ποιο γεγονός αναφέρεται το ποίημα;
2. Τι επιθυμεί η φωνή που ακούγεται στο ποίημα;
3. Τι θα ήθελες εσύ να ήσουν στη φάτνη που γεννήθηκε ο Χριστός;
4. Τι βλέπεις στη βυζαντινή εικόνα που συνοδεύει το ποίημα;
   Ποια άλλα πρόσωπα θα μπορούσαν να εικονίζονται σ' αυτήν;

Να τα πούμε;

Κάθε Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιά και Φώτα τα παιδιά σ' όλη την Ελλάδα λένε τα κάλαντα σε συγγενείς, φίλους και γείτονες. Τραγουδούν για τις γιορτές που έρχονται και εύχονται να πάει καλά η χρονιά.

Στο νησί της Σίφνου, τα παιδιά σκαρώνουν τα δικά τους πρωτοχρονιάτικα κάλαντα για να ευχηθούν στους συγχωριανούς τους, που τους φιλεύουν με γλυκά και χρήματα.

Φωτ/φία: Β. Παπαϊωάννου, Μουσείο Μπενάκη

Κάλαντα Χριστουγέννων

Καλήν ημέραν άρχοντες,
κι αν είναι ορισμός σας,
Χριστού τη Θεία Γέννηση
να πω στ' αρχοντικό σας.

Χριστός γεννάται σήμερον
εν Βηθλεέμ τη πόλει,
οι ουρανοί αγάλλονται,
χαίρει η φύσις όλη.

Εν τω σπηλαίω τίκτεται,
εν φάτνη των αλόγων,
ο Βασιλεύς των ουρανών,
και Ποιητής των όλων.

Πλήθος αγγέλων ψάλλουσι
το Δόξα εν Υψίστοις
και τούτο άξιον εστί
η των ποιμένων πίστις.

Εκ της Περσίας έρχονται
τρεις μάγοι με τα δώρα.
Άστρο λαμπρό τους οδηγεί
χωρίς να λείψει ώρα.

Καλά Χριστούγεννα!

Κάλαντα των Φώτων

Ήρθανε τα Φώτα και οι φωτισμοί
και χαρές μεγάλες και αγιασμοί.
Κάτω στον Ιορδάνη τον ποταμό
κάθεται η Κυρά μας η Παναγιά.

Όργανο βαστάει, κερί κρατεί
και τον Αϊ-Γιάννη παρακαλεί:
Άγιε Γιάννη Αφέντη και Βαπτιστή
έλα να βαπτίσεις Θεού παιδί.

Ν' αγιαστούν οι κάμποι και τα νερά
ν' αγιαστεί κι ο αφέντης με την κυρά.

Και του χρόνου!

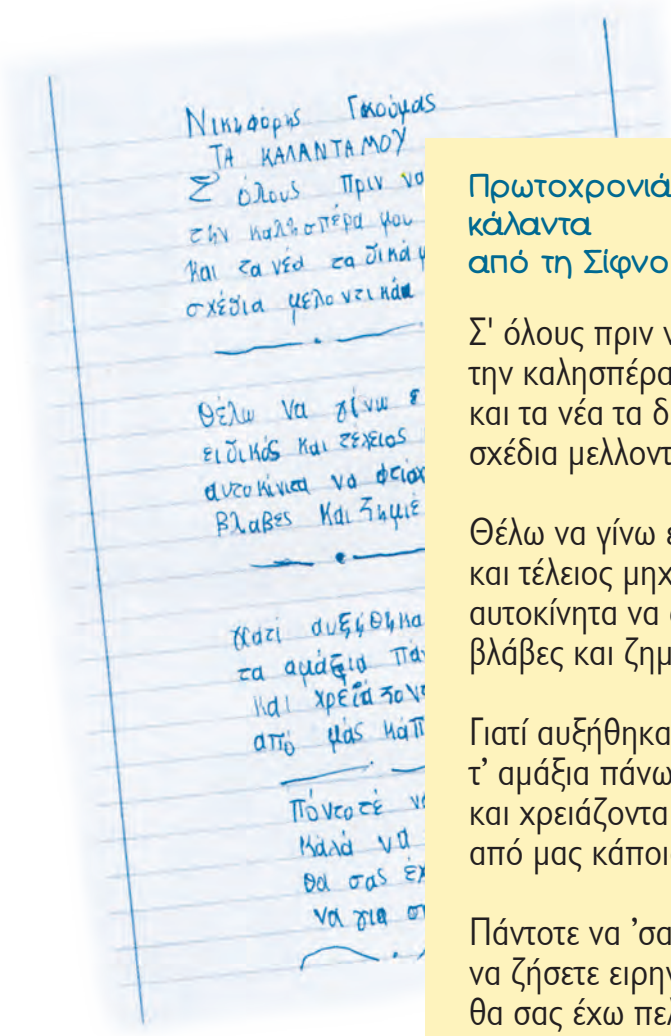

Πρωτοχρονιάτικα κάλαντα από τη Σίφνο

Σ' όλους πριν να ευχηθώ
την καλησπέρα μου θα πω
και τα νέα τα δικά μου
σχέδια μελλοντικά μου.

Θέλω να γίνω ειδικός
και τέλειος μηχανικός
αυτοκίνητα να φτιάχνω
βλάβες και ζημιές να ψάχνω.

Γιατί αυξήθηκαν πολύ
τ' αμάξια πάνω στο νησί
και χρειάζονται στα αλήθεια
από μας κάποια βοήθεια.

Πάντοτε να 'σαστε καλά
να ζήσετε ειρηνικά
θα σας έχω πελατεία
να για σας η ευκαιρία.

Νικηφόρης Γκούμας

Ελληνικά Χριστούγεννα

1 Σε κάθε μέρος της Ελλάδας υπάρχουν όμορφες συνήθειες των ανθρώπων για να γιορτάσουν τα Χριστούγεννα. Ρώτησε τους δικούς σου ή ψάξε στα βιβλία της σχολικής βιβλιοθήκης και συγκέντρωσε πληροφορίες για τα έθιμα αυτά. Γράψε ένα σύντομο κείμενο για τη σχολική εφημερίδα με ένα έθιμο που σε εντυπωσίασε.

2 Φτιάξε τα δικά σου κάλαντα όπως το παιδί από τη Σίφνο. Στα κάλαντά σου μπορείς να γράψεις ευχές, κάτι που θέλεις πολύ να γίνει, τα μελλοντικά σου σχέδια, παινέματα για το σπίτι και τους νοικοκύρηδες που θα επισκεφτείς.

Αποκριές

Αποκριά σημαίνει μασκαρέματα, ξεφάντωμα, χορός και αστεία! Αποκριά σημαίνει ακόμη ότι καλωσορίζουμε την άνοιξη και προετοιμαζόμαστε για τη Σαρακοστή!

Φωτ/φία: από το Ελθετο "Επτά ημέρες" της εφημ. Η Καθημερινή της Κυριακής

Στο καρναβάλι της Πάτρας χιλιάδες είναι οι μασκαράδες και εντυπωσιακά τα άρματα που παίρνουν μέρος στην παρέλαση.

Φωτ/φία: από φωτογραφικό λεύκωμα ΕΟΤ

Στους δρόμους και τις πλατείες της Νάουσας χορεύουν οι Γενίτσαροι και οι Μπούλες.

Φωτ/φία: από την ιστοσελίδα του πατρινού καρναβαλιού

Με μια μάσκα στη γιορτή

1. Πώς γιορτάζετε τις αποκριές στην περιοχή σας;
2. Ρώτησε τους δικούς σου ή ψάξε στα βιβλία της σχολικής βιβλιοθήκης για να μάθεις πώς γιόρταζαν παλιότερα τις αποκριές. Γράψε τις πληροφορίες για τα αποκριάτικα έθιμα που άκουσες ή διάβασες και τοποθέτησε την εργασία σου στον πίνακα εργασιών της τάξης.
3. Το σχολείο σας πρόκειται να λάβει μέρος στο τοπικό καρναβάλι. Τι θέμα μεταμφίεσης θα πρότεινες για την τάξη σου; Για ποιους λόγους επέλεξες αυτό το θέμα;

Η καταστροφή των Ψαρών

Το 1824, κατά τη διάρκεια της ελληνικής επανάστασης, ο σουλτάνος απειλεί το μικρό νησί των Ψαρών επειδή ενισχύει σημαντικά τον ιερό αγώνα.

Οι κάτοικοι αποφασίζουν να αμυνθούν στη στεριά παρά την αντίθετη γνώμη Ψαριανών, όπως ο πυρπολητής Κανάρης, που ήθελαν να δώσουν τη μάχη στη θάλασσα. Η αντίσταση στην πολιορκία είναι γενναία, αλλά οι τουρκικές δυνάμεις υπερισχύουν. Οι περισσότεροι κάτοικοι θυσιάζονται στον βωμό της ελευθερίας, και το ηρωικό νησί καταστρέφεται ολοκληρωτικά. Το ολοκαύτωμα των Ψαρών συγκλονίζει τον ελληνισμό.

Χάρτης από περ. Γεωτρόπιο

Ν. Γύζης, *Μετά την καταστροφή των Ψαρών*, από το βιβλίο της Ν. Μυσιρλή *Γύζης*, εκδ. Αδάμ

Ν. Γύζης, *Η Δόξα*, από το βιβλίο της Ν. Μυσιρλή, *Γύζης*, εκδ. Αδάμ

Η καταστροφή των Ψαρών

Στων Ψαρών την ολόμαυρη ράχη
περπατώντας η Δόξα μονάχη
μελετά* τα λαμπρά παλικάρια
και στην κόμη* στεφάνι φορεί
γεναμένο* από λίγα χορτάρια
που είχαν μείνει στην έρημη γη.

Διονύσιος Σολωμός,
Άπαντα, τόμος Α', εκδ. Ίκαρος

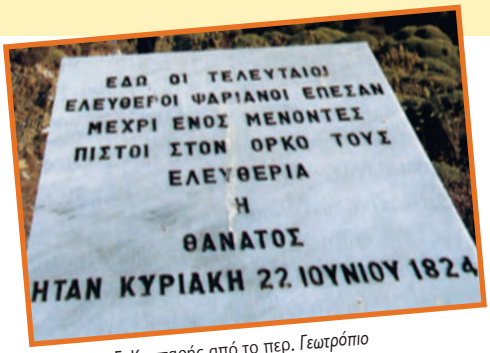

Φωτ/φία: Γ. Κωσταρής από το περ. *Γεωτρόπιο*

θυμάμαι τους αγωνιστές της ελευθερίας

1. Ποιες λέξεις και φράσεις του ποιήματος δείχνουν την καταστροφή των Ψαρών;
2. Τι περιμένει τα παλικάρια μετά τη θυσία τους;
3. Πώς παριστάνει τη Δόξα ο ζωγράφος Νικόλαος Γύζης;
4. Πώς τιμούμε σήμερα τους αγωνιστές της ελευθερίας;
5. Για ποια άλλα ηρωικά γεγονότα της ελληνικής επανάστασης έχεις ακούσει;

---

* **μελετά**: φέρνει στο νου
* **κόμη**: μαλλιά
* **γεναμένο**: φτιαγμένο

Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου

Η γιορτή του Ευαγγελισμού, στις 25 Μαρτίου κάθε χρόνο, γίνεται σε ανάμνηση της ευχάριστης είδησης που έφερε ο αρχάγγελος Γαβριήλ στη Θεοτόκο. Με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος θα φέρει στον κόσμο τον Υιό του Θεού, τον Σωτήρα του κόσμου.

Δες πώς παριστάνεται η σκηνή του Ευαγγελισμού από έναν σπουδαίο καλλιτέχνη.

Ιωάννης ο Κύπριος, *Ευαγγελισμός*, Μουσείο Μπενάκη

Ζωγραφίζοντας τη χαρμόσυνη είδηση

1 Παρατήρησε πώς παρουσιάζεται ο Ευαγγελισμός στη βυζαντινή εικόνα. Ποια πρόσωπα και αντικείμενα υπάρχουν στην εικόνα;

2 Η Παναγία δέχεται με ταπεινότητα την ευχάριστη είδηση. Πώς προσπαθεί ο αγιογράφος να το δείξει αυτό;

Η γραμματική μου

Πώς χωρίζουμε τις λέξεις σε συλλαβές

1 Ένα φωνήεν μπορεί να αποτελέσει μόνο του συλλαβή σε μια λέξη. Π.χ. α-έ-ρας.

2 Δύο σύμφωνα, τα οποία βρίσκονται ανάμεσα σε δύο φωνήεντα, δε χωρίζονται αν αρχίζει απ' αυτά τα σύμφωνα ελληνική λέξη. Π.χ. έ-πι-**πλ**ο (**πλ**ένω).
Αλλιώς χωρίζονται. Π.χ. άν-θος (από νθ δεν αρχίζει ελληνική λέξη).

3 Τρία ή περισσότερα σύμφωνα συλλαβίζονται μαζί, αν από τα τρία ή τουλάχιστον από τα δύο πρώτα σύμφωνα αρχίζει ελληνική λέξη. Π.χ. α-**στρ**α-πή (**στρ**ώνω), ε-**χθ**ρός (**χθ**ες).
Αλλιώς χωρίζονται. Π.χ. άν-θρω-πος.

4 Τα όμοια σύμφωνα χωρίζονται. Π.χ. θά-λα**σ-σ**α, ά**μ-μ**ος, φε**γ-γ**ά-ρι.

5 Δε χωρίζονται τα γράμματα που προφέρονται σαν μια φωνή.
Π.χ. π**αι**-δί, **ει**-κό-να, α-**μπ**έ-λι, πέ-**ντ**ε, ν**αύ**-της, δ**ου**-λ**εύ**-ω, **αη**-δό-νι, μη-λ**ιά**, ά-δ**ειο**.

Η τελευταία συλλαβή μιας λέξης λέγεται **λήγουσα**. Η προτελευταία λέγεται **παραλήγουσα** και η τρίτη από το τέλος **προπαραλήγουσα**.

Τονισμός

- Οι μονοσύλλαβες λέξεις δεν τονίζονται. Π.χ. ναι, το, προς, ...
- Οι λέξεις «**που**» και «**πως**» παίρνουν τόνο:
  - όταν με αυτές ρωτάμε. Π.χ. Πού ήσουν χθες; Πώς τα πέρασες;
  - στις φράσεις «**πού και πού**», «**πώς και πώς**». Π.χ. Πηγαίνω πού και πού στον κινηματογράφο. Περιμένω πώς και πώς τις διακοπές του καλοκαιριού.
- Δύο τόνους παίρνουν οι λέξεις που τονίζονται στην προπαραλήγουσα, όταν συνοδεύονται από τις αντωνυμίες: **μου**, **σου**, **του**, **με**...
  Π.χ. Δώσε το τετράδιο. (Η λέξη «**τετράδιο**» παίρνει έναν τόνο).
  Δώσε το τετράδιό μου. (Η λέξη «**τετράδιό**» παίρνει δύο τόνους, γιατί συνοδεύεται από την αντωνυμία «**μου**»).

Σημεία στίξης

(–) Παύλα: τη χρησιμοποιούμε στον διάλογο για να δείξουμε ότι αλλάζει το πρόσωπο που μιλάει.

Επίθετα

Οι βαθμοί του επιθέτου

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
ισχυρός	ισχυρότερος (πιο ισχυρός)	ισχυρότατος (πολύ ισχυρός)
βαρύς	βαρύτερος (πιο βαρύς)	βαρύτατος (πολύ βαρύς)

Αντωνυμίες

Προσωπικές

Τις λέξεις, που χρησιμοποιούμε **αντί για ονόματα**, για να δείξουμε σε ποιον αναφερόμαστε όταν μιλάμε, τις λέμε **προσωπικές αντωνυμίες**.

Οι προσωπικές αντωνυμίες		
Ενικός αριθμός		
α΄ πρόσωπο εγώ	εμένα	(μου, με)
β΄ πρόσωπο εσύ	εσένα	(σου, σε)
γ΄πρόσωπο αυτός -ή -ό	αυτού, αυτής αυτόν -ήν -ό	(τος, τη, το, του, της τον, την)
Πληθυντικός αριθμός		
α΄ πρόσωπο εμείς	εμάς	(μας)
β΄ πρόσωπο εσείς	εσάς	(σας)
γ΄ πρόσωπο αυτοί -ές -ά	αυτών, αυτούς, αυτές	(τοι, τες, τα, τους, τις)

Κτητικές

Τις λέξεις που μας δείχνουν σε **ποιον ανήκει κάτι** τις λέμε **κτητικές αντωνυμίες**.

ο δικός μου κήπος	**η δική μου** τάξη	**το δικό μου** μολύβι
ο κήπος **μου**	η τάξη **μου**	το μολύβι **μου**

Ρήματα

Χρόνοι του ρήματος

Ενεστώτας:	Τι γίνεται τώρα.	Π.χ. παίζω
Παρατατικός:	Τι γινόταν στο παρελθόν.	Π.χ. έπαιζα
Αόριστος:	Τι έγινε στο παρελθόν.	Π.χ. έπαιξα
Μέλλοντας Εξακολουθητικός:	Τι θα γίνεται στο μέλλον.	Π.χ. θα παίζω
Μέλλοντας Συνοπτικός:	Τι θα γίνει στο μέλλον.	Π.χ. θα παίξω

Το ρήμα παίζω

Ενεστώτας		Παρατατικός	Αόριστος
		Ενικός αριθμός	
εγώ	**παίζ** -ω	**έπαιζ** -α	**έπαιξ** -α
εσύ	**παίζ** -εις	**έπαιζ** -ες	**έπαιξ** -ες
αυτός -ή -ό	**παίζ** -ει	**έπαιζ** -ε	**έπαιξ** -ε
		Πληθυντικός αριθμός	
εμείς	**παίζ** -ουμε	**παίζ** -αμε	**παίξ** -αμε
εσείς	**παίζ** -ετε	**παίζ** -ατε	**παίξ** -ατε
αυτοί -ές -ά	**παίζ** -ουν (ε)	**έπαιζ** -αν / **παίζ** -ανε	**έπαιξ** -αν / **παίξ** -ανε

Μέλλοντας Εξακολουθητικός		Μέλλοντας Συνοπτικός
	Ενικός αριθμός	
εγώ	θα **παίζ** -ω	θα **παίξ** -ω
εσύ	θα **παίζ** -εις	θα **παίξ** -εις
αυτός -ή -ό	θα **παίζ** -ει	θα **παίξ** -ει
	Πληθυντικός αριθμός	
εμείς	θα **παίζ** -ουμε	θα **παίξ** -ουμε
εσείς	θα **παίζ** -ετε	θα **παίξ** -ετε
αυτοί-ές -ά	θα **παίζ**-ουν (ε)	θα **παίξ** -ουν (ε)

Το ρήμα ανεβαίνω

Ενεστώτας		Παρατατικός	Αόριστος
Ενικός αριθμός			
εγώ	**ανεβ** -αίνω	**ανέβ** -αινα	**ανέβ** -ηκα
εσύ	**ανεβ** -αίνεις	**ανέβ** -αινες	**ανέβ** -ηκες
αυτός -ή -ό	**ανεβ** -αίνει	**ανέβ** -αινε	**ανέβ** -ηκε
Πληθυντικός αριθμός			
εμείς	**ανεβ** -αίνουμε	**ανεβ** -αίναμε	**ανεβ** -ήκαμε
εσείς	**ανεβ** -αίνετε	**ανεβ** -αίνατε	**ανεβ** -ήκατε
αυτοί -ές -ά	**ανεβ** -αίνουν (ε)	**ανέβ** -αιναν / **ανεβ** -αίνανε	**ανέβ** -ηκαν / **ανεβ** -ήκανε

Το ρήμα σταματώ

Ενεστώτας		Παρατατικός	Αόριστος
Ενικός αριθμός			
εγώ	**σταματ** -ώ	**σταματ** -ούσα	**σταμάτ** -ησα
εσύ	**σταματ** -άς	**σταματ** -ούσες	**σταμάτ** -ησες
αυτός -ή -ό	**σταματ** -ά	**σταματ** -ούσε	**σταμάτ**-ησε
Πληθυντικός αριθμός			
εμείς	**σταματ** -άμε	**σταματ** -ούσαμε	**σταματ** -ήσαμε
εσείς	**σταματ** -άτε	**σταματ** -ούσατε	**σταματ** -ήσατε
αυτοί -ές -ά	**σταματ** -ούν	**σταματ** -ούσαν (ε)	**σταμάτ** -ησαν / **σταματ -**ήσανε

Προσοχή! Ο παρατατικός του ρήματος «σταματώ» κάνει και σταμάταγα.

Το βοηθητικό ρήμα είμαι

Ενεστώτας		Παρατατικός / Αόριστος
Ενικός αριθμός		
εγώ	είμαι	ήμουν
εσύ	είσαι	ήσουν
αυτός -ή -ό	είναι	ήταν
Πληθυντικός αριθμός		
εμείς	είμαστε	ήμαστε (ήμασταν)
εσείς	είστε	ήσαστε (ήσασταν)
αυτοί -ές -ά	είναι	ήταν

Ορθογραφικοί κανόνες

Ενεστώτας	Αόριστος	Ενεστώτας	Αόριστος
σκουπίζω	σκούπισα	μένω	έμεινα
δακρύζω	δάκρυσα	πλένω	έπλυνα
δανείζω	δάνεισα	στέλνω	έστειλα
αθροίζω	άθροισα	βλέπω	είδα
συναντώ	συνάντησα	λέω	είπα
μπαίνω	μπήκα	παίρνω	πήρα
πηγαίνω	πήγα	φεύγω	έφυγα

Προστάζοντας με ρήματα

Ενεστώτας: (σκουπίζω) σκούπιζε, σκουπίζετε
Αόριστος: (σκούπισα) σκούπισε, σκουπίστε

Πρόσεξε!

(τηλεφωνώ) τηλεφώνησε, τηλεφωνήστε
(σταματώ) σταμάτησε, σταματήστε
(μπαίνω) μπες, μπείτε
(βγαίνω) βγες, βγείτε

Μετοχές σε -οντας/-ώντας

Όταν τονίζονται στο «ο», **γράφονται με ωμέγα** (ω). Π.χ. κρατ**ώ**ντας.
Όταν δεν τονίζονται στο «ο», **γράφονται με όμικρον** (ο). Π.χ. τρέχ**ο**ντας.

Ο εγωιστής Γίγαντας (συνέχεια)

Ένα πρωί που ο Γίγαντας ήταν ξαπλωμένος στο κρεβάτι του, άκουσε μια υπέροχη μελωδία. Τόσο γλυκά χάιδεψε τ' αυτιά του, που για μια στιγμή νόμισε πως ήταν οι μουσικοί του Βασιλιά που περνούσαν από τα μέρη του. Ήταν ένας μικρούλης σπίνος που τραγουδούσε έξω από το παραθύρι του. Είχε όμως τόσον καιρό ν' ακούσει πουλί να κελαηδάει στον κήπο του, που του φάνηκε πως ήταν η πιο γλυκιά μελωδία στον κόσμο. Εκείνη την ώρα το Χαλάζι έπαψε να χορεύει πάνω από το κεφάλι του κι ο Βοριάς έπαψε να βρυχάται, κι ένα υπέροχο μεθυστικό άρωμα ξεχύθηκε από το ανοιχτό παραθυρόφυλλο. «Μου φαίνεται πως επιτέλους ήρθε η Άνοιξη» είπε ο Γίγαντας. Πετάχτηκε από το κρεβάτι του και κοίταξε έξω. Και τι να δει;

Μπροστά στα μάτια του παρουσιάστηκε το πιο υπέροχο θέαμα. Μέσα από μια μικρή σχισμή στον τοίχο είχαν ξεγλιστρήσει τα παιδιά στον κήπο και κάθονταν πάνω στα κλαδιά του δέντρου. Σε κάθε δέντρο, όσο έβλεπε το μάτι του, καθόταν κι ένα μικρό παιδάκι. Και τα δέντρα έκαναν τέτοιες χαρές που είχαν γυρίσει πίσω τα παιδιά, που γέμισαν μπουμπούκια και κουνούσαν τα κλαδιά τους τρυφερά πάνω από τα παιδικά κεφαλάκια. Τα πουλιά φτερούγιζαν ολόγυρα κελαηδώντας ευτυχισμένα, και τα λουλούδια ανασήκωναν τα κεφάλι τους ανάμεσα στο πράσινο γρασίδι και γελούσαν. Ήταν μια υπέροχη σκηνή, μονάχα που σε μια γωνιά του κήπου ήταν ακόμα χειμωνιά. Ήταν η πιο απομακρυσμένη γωνιά του κήπου, κι εκεί καθόταν ένα μικρό αγοράκι. Ήταν τόσο μικρό, που δεν έφτανε να σκαρφαλώσει στα κλαδιά του δέντρου, κι έκανε κύκλους γύρω από αυτό, κλαίγοντας πικρά. Το δέντρο το καημένο ήταν ακόμα σκεπασμένο από χιόνι και παγωνιά, κι ο Βοριάς φυσούσε μανιασμένα πάνω του. «Σκαρφάλωσε, μικρό αγόρι!» έλεγε το Δέντρο, κι έγερνε τα κλαδιά του όσο πιο χαμηλά μπορούσε. Άδικος κόπος, το αγόρι ήταν πολύ μικροκαμωμένο.

Κοιτάζοντας έξω, ο Γίγαντας ένιωσε την καρδιά του να ραγίζει. «Τι εγωιστής που ήμουν!» είπε. «Τώρα καταλαβαίνω γιατί δεν ερχόταν η Άνοιξη εδώ. Θ' ανεβάσω τούτο το αγοράκι πάνω στο δέντρο κι ύστερα θα γκρεμίσω τον τοίχο, κι ο κήπος μου θα 'ναι για πάντα ο παιχνιδότοπος των παιδιών». Στ' αλήθεια, είχε πολύ στενοχωρηθεί για ό,τι είχε κάνει.

Κι έτσι, κατέβηκε τις σκάλες, άνοιξε απαλά την πόρτα και βγήκε στον κήπο. Όμως, σαν τον είδαν τα παιδιά φοβήθηκαν τόσο πολύ, που έτρεξαν μακριά και στον κήπο ξαναγύρισε ο Χειμώνας. Μονάχα το μικρό αγόρι δεν έτρεξε να σωθεί, γιατί τα μάτια του ήταν τόσο γεμάτα δάκρυα, που δεν είδε τον Γίγαντα που πλησίαζε. Ο Γίγαντας ζύγωσε στα κλεφτά, το πήρε τρυφερά στο χέρι του και το ακούμπησε πάνω στο δέντρο. Κι ευθύς το δέντρο άνθισε και τα πουλιά ήρθαν να κελαηδήσουν στα κλαδιά του, και το μικρό αγόρι άνοιξε τα δυο του χέρια, αγκάλιασε τον λαιμό του Γίγαντα και τον φίλησε. Και τ' άλλα παιδιά, σαν είδαν πως ο Γίγαντας δεν ήταν πια κακός, γύρισαν πίσω τρέχοντας και μαζί τους γύρισε κι η Άνοιξη. «Δικός σας είναι πια τούτος ο κήπος, παιδιά μου» είπε ο Γίγαντας, και μ' ένα τεράστιο τσεκούρι γκρέμισε τον τοίχο. Και το καταμεσήμερο, που πήγαιναν οι άνθρωποι στην αγορά, είδαν τον Γίγαντα να παίζει με τα παιδιά στον πιο όμορφο κήπο που είχαν δει ποτέ τους.

Έπαιζαν όλη μέρα, και το απόγευμα έτρεξαν κοντά στον Γίγαντα για να τον αποχαιρετήσουν.

«Μα, πού είναι ο μικρός σας φίλος;» ρώτησε εκείνος. «Το αγόρι που απίθωσα στο δέντρο». Ο Γίγαντας το αγαπούσε για κείνο το γλυκό φιλί που του είχε δώσει. «Δεν ξέρουμε» είπαν τα παιδιά «χάθηκε».

«Πρέπει να του πείτε να φροντίσει αύριο να είν' εδώ» είπε ο Γίγαντας. Όμως τα παιδιά είπαν πως δεν ήξεραν πού ζούσε, και ποτέ στη ζωή τους δεν το είχαν ξαναδεί. Ο Γίγαντας ένιωσε απέραντη θλίψη.

Κάθε απόγευμα, όταν τέλειωναν το σχολείο, τα παιδιά έρχονταν κι έπαιζαν με τον Γίγαντα. Όμως το μικρό αγόρι, που τόσο αγαπούσε ο Γίγαντας, δεν ξαναφάνηκε ποτέ. Ο Γίγαντας ήταν πολύ τρυφερός με όλα τα παιδιά, κι όμως νοσταλγούσε τον μικρό του φίλο. «Πώς θα 'θελα να τον ξανάβλεπα!» έλεγε συχνά.

Τα χρόνια πέρασαν, κι ο Γίγαντας γέρασε κι έσβησε η δύναμή του. Δεν μπορούσε πια να παίξει, κι έτσι καθόταν σε μια τεράστια πολυθρόνα, έβλεπε τα παιδιά να παίζουν και θαύμαζε τον κήπο του. «Έχω τόσα όμορφα λουλούδια» είπε «κι όμως, τα παιδιά είναι τα πιο όμορφα απ' όλα τα λουλούδια».

Ένα χειμωνιάτικο πρωινό, καθώς ντυνόταν, κοίταξε έξω από το παράθυρό του. Τώρα πια δε μισούσε τον Χειμώνα, γιατί ήξερε πως ο Χειμώνας ήταν απλώς ο ύπνος της Άνοιξης, και πως τα λουλούδια ξεκουράζονταν. Ξάφνου, έτριψε κατάπληκτος τα μάτια του και κοίταξε, μην μπορώντας να πιστέψει αυτό που έβλεπε. Ήταν στ' αλήθεια ένα υπέροχο θέαμα. Στην απομακρυσμένη γωνιά του κήπου ήταν ένα δέντρο φορτωμένο υπέροχα κατάλευκα λουλούδια. Τα κλαδιά του ήταν ολόχρυσα, κι ασημένια φρούτα κρέμονταν ανάμεσά τους. Κι από πάνω στεκόταν το μικρό αγόρι που είχε τόσο αγαπήσει.

Ο Γίγαντας έτρεξε κάτω με απερίγραπτη χαρά και βγήκε στον κήπο. Διέσχισε βιαστικά το γρασίδι και πλησίασε το παιδί. Κι όταν έφτασε πολύ κοντά του, το πρόσωπό του φούντωσε από θυμό κι είπε: «Ποιος τόλμησε να σε πληγώσει;». Στα χέρια του παιδιού ήταν τα σημάδια από δυο καρφιά και στα μικρά ποδαράκια πάλι σημάδια από καρφιά.

«Ποιος τόλμησε να σε πληγώσει;» φώναξε ο Γίγαντας. «Πες μου, κι εγώ θα βγάλω το μεγάλο μου σπαθί και θα τον μακελέψω».

«Όχι! Μη!» απάντησε το παιδί «αυτές εδώ είν' οι πληγές της Αγάπης». «Ποιος είσαι;» είπε ο Γίγαντας, κι ένα αλλόκοτο δέος τον τύλιξε καθώς έπεφτε μπροστά στα πόδια του παιδιού. Το παιδί χαμογέλασε στον Γίγαντα και του είπε: «Κάποτε μ' άφησες να παίξω στον κήπο σου, γι' αυτό και σήμερα θα 'ρθεις μαζί μου στον δικό μου κήπο, στον Παράδεισο».

Κι όταν τα παιδιά έτρεξαν το απόγευμα στον κήπο, βρήκαν κάτω από το δέντρο τον Γίγαντα νεκρό, σκεπασμένο με κατάλευκα λουλούδια.

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

Κωδικός Βιβλίου: 0-10-0050
ISBN Set 978-960-06-2506-6
Τ.Β΄ 978-960-06-2509-7

ΙΤΥΕ "ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ"
ινστιτουτο τεχνολογιας υπολογιστων & εκδοσεων

(01) 000000 0 10 0050 4